

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

О. А. Оверчук

ІСТОРІЯ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

Методичні рекомендації до курсу

УДК 39(091)(075.8)

О-29

Рецензенти:

д-р філол. наук, проф. О. В. Наумовська;

д-р філол. наук, проф. Ж. О. Янковська

Рекомендовано до друку

*вченою радою Навчально-наукового інституту філології
(протокол № 9 від 31 березня 2026 року)*

Оверчук О. Л.

О-98 Історія фольклористики: методичні рекомендації до курсу /
О. Л. Оверчук. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2026. 73 с.
ISBN 978-966-933-406-0

Методичні рекомендації до курсу "Історія фольклористики"
для студентів галузі знань "03 гуманітарні науки" спеціальності 035
|філологія освітнього рівня "Бакалавр" за освітньою програмою
|"Фольклористика, українська мова і література та іноземна мова".

УДК 39(091)(075.8)

ISBN 978-966-933-406-0

© Оверчук О. Л., 2026

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
ВПЦ "Київський університет", 2026

ВСТУП

1. Мета навчальної дисципліни "Історія фольклористики" – формування у студентів загальних і фахових компетентностей, необхідних для розуміння фольклористики як історично сформованої філологічної науки, та сфери науково-дослідної діяльності. У процесі вивчення курсу студенти набувають здатності орієнтуватися в основних етапах розвитку фольклористичних студій, критично осмислювати наукову спадщину провідних фольклористів, аналізувати та порівнювати різні методологічні концепції та дослідницькі підходи. Дисципліна спрямована на розвиток умінь застосовувати теоретичні положення і методи фольклористики у власній науково-дослідницькій практиці, працювати з фольклорними текстами як джерелами культурної пам'яті, а також формувати навички академічного мислення, аргументації та інтерпретації в межах фольклористичних і міждисциплінарних студій.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

- **знати:** основні етапи та ключові події історії України, зокрема особливості розвитку культурного й інтелектуального життя в Україні, роль національного відродження та діяльність провідних діячів культури у формуванні гуманітарних наук, зокрема фольклористики;

- **уміти:** добирати, аналізувати, критично опрацьовувати та систематизувати наукові джерела з конкретної проблеми, працювати з фаховою літературою, архівними матеріалами й фольклорними публікаціями відповідно до поставлених дослідницьких завдань;

- **володіти елементарними навичками:** реферування та анування наукових текстів, виокремлення основних ідей і аргументів, стислого та логічно структурованого викладу наукової інформації з дотриманням академічних стандартів.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна є однією з базових у системі комплексної фахової підготовки бакалаврів за спеціальністю "**Фольклористика**,

українська мова і література та іноземна мова". Курс розрахований на два семестри навчання та входить до переліку обов'язкових освітніх компонентів, забезпечуючи фундаментальну теоретико-методологічну підготовку студентів у галузі фольклористичних студій. Дисципліна відіграє ключову роль у формуванні цілісного уявлення про фольклористику як історично сформовану науку, що розвивається в тісному зв'язку з суспільно-культурними процесами та філологічною традицією.

У межах курсу здійснюється ґрунтовне ознайомлення студентів із базовою фольклористичною термінологією, основними науковими школами та провідними методологічними підходами, що сформувалися упродовж XIX століття. Значну увагу приділено аналізу наукової спадщини ключових представників української та європейської фольклористики, їхніх праць і концепцій, які відображають теоретичні засади становлення та розвитку фольклористики цього періоду. Розгляд історії фольклористичних ідей поєднується з аналізом конкретних фольклорних матеріалів, що сприяє усвідомленню взаємозв'язку теорії та дослідницької практики.

У результаті опанування дисципліни у студентів формується фахове, історично й методологічно вмотивоване бачення особливостей розвитку української фольклористики XIX століття, розуміння її місця в системі гуманітарного знання та національної культури. Водночас виробляються стійкі критерії наукового аналізу фольклорних явищ із урахуванням сучасних методів і прийомів дослідження, що створює підґрунтя для подальшої наукової роботи, написання кваліфікаційних досліджень і професійної діяльності в галузі фольклористики та суміжних філологічних дисциплін.

4. Завдання (навчальні цілі):

- забезпечити засвоєння студентами знань про закономірності становлення та розвитку вітчизняної фольклористики у взаємозв'язку з історичними, соціокультурними та інтелектуальними процесами життя суспільства;
- сформувати системні уявлення про провідні школи, напрями та наукові парадигми вітчизняної й зарубіжної фольклористики, їх теоретичні засади та дослідницькі пріоритети;

- виробити вміння комплексно й системно аналізувати основні тенденції розвитку української фольклористики, оцінювати їх наукову значущість і вплив на подальший розвиток галузі;
- поглибити навички цілеспрямованого пошуку, критичного опрацювання, зіставлення та аналізу наукової інформації з різномірідних джерел, зокрема фахових публікацій і першоджерел;
- розвинути здатність здійснювати фольклористичні дослідження на належному науковому рівні із застосуванням відповідної методології, аналітичних інструментів і принципів академічної доброчесності.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1

Розвиток фольклористичної науки кінця XVIII – першої половини XIX століття

ТЕМА 1

Фольклористика як наука. Осмислення фольклору кінця XVIII – початку XIX століття

Історико-культурні та інтелектуальні передумови становлення фольклористики як окремої галузі гуманітарного знання в українському та європейському контекстах. Аналізуються процеси формування інтересу до усної народної словесності, зумовлені ідеями просвітництва, романтизму, національного відродження та усвідомленням цінності народної культури як носія історичної пам'яті й ідентичності.

Становлення наукових засад вітчизняної фольклористики: формуванню її понятійно-термінологічного апарату, визначенню об'єкта і предмета дослідження, окресленню специфіки фольклорного тексту та його функціонування в традиційному середовищі. Перші наукові підходи й методи дослідження фольклорного матеріалу, зокрема описові, порівняльно-історичні та текстологічні, а також початкові принципи систематизації та класифікації жанрів усної народної словесності.

Взаємодія фольклористики з суміжними дисциплінами – етнографією, народознавством, історією, літературознавством, мовознавством, музикознавством, антропологією, соціологією та психологією. Процес виокремлення фольклору як самостійного об'єкта наукового аналізу. Аналіз переходу від синкретичного осмислення фольклорних явищ до усвідомлення їх специфічної естетичної, функціональної та соціокультурної природи.

Перші спроби фольклористичних досліджень доби Ренесансу та раннього Нового часу, а також процес накопичення емпіричного матеріалу шляхом збирання, фіксації й публікації різних жанрів усної народної словесності. Ранні дослідницькі практики як підґрунтя для подальшого становлення фольклористики як наукової дисципліни наприкінці XVIII – на початку XIX століття.

Семинарське заняття

1. Фольклористика як галузь гуманітарного знання: предмет, об'єкт і основні завдання науки на ранньому етапі її формування.

2. Переднаукові форми осмислення фольклору в європейській та українській культурі кінця XVIII ст.: просвітницькі підходи, ранній етнографізм.

3. Усна народна творчість у системі національно-культурного відродження кінця XVIII – початку XIX ст.: фольклор як джерело історичної пам'яті та ідентичності.

4. Формування збирацьких практик і перші спроби наукової систематизації фольклорного матеріалу: від опису до типологізації.

5. Фольклор у контексті загальноєвропейських інтелектуальних процесів кінця XVIII – початку XIX ст.: спільні тенденції та національна специфіка.

Завдання для самостійної роботи

1. Укладіть термінологічний словничок до теми.

2. Доберіть та упорядкуйте бібліографію до теми з урахуванням найновіших джерел.

3. Підготуйте письмову роботу на тему "Фольклорний елемент у найдавніших літописах та авторських текстах XVII–XVIII ст. (Г. Сковорода, І. Котляревський)".

Контрольні запитання і завдання

1. Що є предметом і об'єктом фольклористики на етапі її становлення?

2. Які основні завдання фольклористики окреслюються наприкінці XVIII – на початку XIX ст.?

3. У чому полягає специфіка просвітницького підходу до народної творчості?
4. Яким чином переднаукові підходи підготували ґрунт для формування фольклористики як науки?
5. Яку роль відігравав фольклор у формуванні національної історичної пам'яті?
6. Чому саме фольклор став важливим джерелом для ідеології національного відродження?
7. Які основні принципи ранньої збирацької діяльності фольклорного матеріалу?
8. У чому полягає перехід від описово-збирацького до аналітичного та системного підходу?
9. Які перші спроби жанрової та типологічної класифікації фольклору можна виокремити?
10. Які ідеї європейського просвітництва та романтизму вплинули на осмислення фольклору?
11. У чому виявляється спільність європейських та українських фольклористичних тенденцій цього періоду?
12. Які риси визначають національну специфіку українського підходу до фольклору наприкінці XVIII – на початку XIX ст.?

Рекомендована література

1. Бібліографія українського народознавства: у 3-х т. Т. 1. Кн. 1–2: Фольклористика / зібрав і впорядкував М. Мороз. Львів: ІН НАН України, 1999. Кн. 1. 496 с.; Кн. 2.
2. Гарасим Я. І. Нариси до історії української фольклористики: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 301 с.
3. Грушевський М. І. Історія української літератури: у 6 т., 9 кн. Київ, 1993. Т. 1.
4. Грушевський М. С. З історії української етнографії XVIII–XIX віку. Твори: у 50 т. Львів, 2008. Т. 9. С. 7–72.
5. Дей О. І. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. Київ: Либідь, 1991. 320 с.
6. Дей О. Основні відомості з історії української фольклористики. Українська народна творчість. Київ, 1965.
7. Дей О. І. Сторінки з історії української фольклористики / відп. ред. І. П. Березовський. Київ: Наукова думка, 1975. 271 с.

8. Драгоманов М. Розвідки про українську народню словесність і письменство: у 4 т. Львів, 1899. Т. 1.

9. Кирчів Р. Ф. Історія української фольклористики. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 528с.

10. Колесса О. Головні напрямки й методи в розслідах українського фольклору. Прага, 1927. С.5.

11. Колесса Ф. Історія української етнографії / передмова Г. Скрипник. Київ, 2005.

12. Сиваченко М. Сторінки історії української літератури та фольклористики. Київ, 1990.

13. Cocchiara G. The History of Folklore in Europe. Translated from Italian. Philadelphia: Institute for the Study of Human Issues, 1981.

ТЕМА 2

Основні тенденції розвитку історії зарубіжної фольклористики

Зарубіжна фольклористика та перші системні спроби фіксації усної народної творчості у XVIII ст.

Праці Дж. Віко та Й. Гердера - фундамент для осмислення фольклору як історичного та культурного феномену, що відображає світогляд та ментальність народів. Внесок німецьких романтиків у формування порівняльно-історичного та текстологічного аналізу усної поезії. Наукові принципи збору, систематизації та критичного редагування народних текстів запроваджені німецькими романтиками братами Грімм, А. Шлегелем.

Запровадження терміну "folklore" В. Дж. Томсом та формування наукових шкіл фольклористики у XIX–XX ст.

Міфологічна школа (брати Грімм) – акцент на етимології казок, збереженні архаїчних вірувань та символіці.

Міграційна школа (Т. Бенфей) – дослідження шляхів поширення сюжетів, вплив культурних контактів, типологічна класифікація народних переказів.

Антропологічна школа (Е. Тайлор) – аналіз фольклору як елемента культурної еволюції, вивчення ритуалів, традицій та колективних вірувань.

Структуралістська школа (К. Леві-Строс) – виявлення універсальних структур у фольклорних наративах, закономірностей побудови сюжетів та символічних систем.

Аналітико-психологічна школа (К.-Г. Юнг) – інтерпретація фольклору як прояву колективного несвідомого, архетипів та психологічних моделей народної свідомості.

Семинарське заняття

1. Філософські та методологічні основи ранніх спроб системної фіксації усної народної творчості у XVIII ст.

2. Внесок Дж. Віко та Й. Гердера у формування наукового підходу до вивчення фольклору як історико-культурного феномену.

3. Поняття національної культури та народної поезії у працях Йоганна Готфріда Гердера. Взаємозв'язок українського фольклору з європейським романтичним дискурсом у працях Гердера.

4. Методологічні засади Дж. Фрейзера у зборі, систематизації та інтерпретації фольклорного матеріалу. Значення праці Джеймса Фрейзера *"The Golden Bough: A Study in Magic and Religion"* (*"Золота гілка: дослідження магії та релігії"*) для розвитку порівняльної міфології та етнографії.

5. Наукові принципи збору, систематизації та критичного редагування народних текстів у працях зарубіжних учених.

6. Антропологічний підхід Е. Тайлора до вивчення фольклору, ритуалів і колективних вірувань.

7. Структуралістський метод К. Леві-Строса та аналіз універсальних закономірностей у фольклорних наративах.

8. Аналітико-психологічна інтерпретація К.-Г. Юнга та Н.Фрая: фольклор як прояв колективного несвідомого та архетипів.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте фрагменти праць Дж. Віко (*"Scienza Nuova"* (Нова наука, 1725, 1730, 1744) та Й. Гердера (*Volkslieder / Stimmen der Völker in Liedern* (*"Голоси народів у піснях"*, 1778–

1779)). Підготувати письмовий аналіз їхнього бачення фольклору як історико-культурного феномену (2–3 сторінки), звернувши увагу на поняття народного духу, історичної пам'яті та колективного досвіду.

2. Проілюструйте застосування антропологічного підходу Е. Тайлора (*Primitive Culture* ("Первісна культура", 1871)) або структуралістського методу К. Леві-Строса (*Anthropologie structurale* ("Структурна антропологія", 1958)) на конкретному фольклорному матеріалі, визначивши можливості та межі обраної методології.

3. Напишіть коротке есе (1,5–2 сторінки) на тему фольклору як форми соціальної пам'яті та колективного несвідомого в контексті ідей К.-Г. Юнга (*Die Archetypen und das kollektive Unbewusste* ("Архетипи і колективне несвідоме")) чи Н. Фрая (*Anatomy of Criticism* ("Анатомія критики", 1957), *The Secular Scripture: A Study of the Structure of Romance* (1976). *The Great Code: The Bible and Literature*. 1982).

Контрольні запитання і завдання

1. Коли і за яких філософських умов виникли перші спроби системної фіксації усної народної творчості в Європі XVIII ст.?

2. Хто з мислителів XVIII ст. заклав підвалини наукового осмислення фольклору як історико-культурного феномену?

3. Схарактеризувати внесок Джамбатісти Віко на формування історико-філософського підходу до вивчення народної культури

4. Як Йоганн Готфрід Гердер трактував поняття народної поезії та національної культури? Навести приклади.

5. Яке місце відводив Й. Гердер українському фольклору в контексті європейського романтизму? Виписати цитати у контекст першоджерел.

6. Хто з німецьких романтиків зробив внесок у розвиток порівняльно-історичного та текстологічного аналізу усної поезії?

7. Як формувалися наукові принципи збирання, систематизації та критичного редагування народних текстів у працях Дж. Віко, Ф. Шлегеля, братів Грімм, Т. Бенфея, Е. Тайлора?

8. У чому полягає антропологічний підхід Е Тайлора до вивчення фольклору, ритуалів і колективних вірувань?

9. Як структуралістський метод К. Леві-Строса застосовується при аналізі фольклорних наративів?

Рекомендована література

1. Brothers Grimm. *Kinder- und Hausmärchen* [*Children's and Household Tales*]. Berlin: Reimer, 1812–1815.

2. Franco, S. *National Culture and Folklore in European Romanticism*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2010.

3. Frazer, J. G. *The Golden Bough: A Study in Magic and Religion*. 3rd ed. London: Macmillan, 1906–1915. 12 vols.

4. Friedrich Schlegel. *Vorlesungen über dramatische Kunst und Literatur* [*Lectures on Dramatic Art and Literature*]. Berlin: Realschulbuchhandlung, 1808–1811.

5. Giambattista Vico. *The New Science* [*Scienza Nuova*]. Translated by Thomas Goddard Bergin and Max Harold Fisch. Ithaca: Cornell University Press, 1948.

6. Herder, J. G. *Ideas for the Philosophy of the History of Mankind* / Johann Gottfried Herder; translated and with introduction by Greg Martin Moore. Princeton: Princeton University Press, 2024. 705 p.

7. Jacob Grimm. *Deutsche Mythologie* [*Teutonic Mythology*]. 4th ed. Berlin: Dieterich, 1835.

8. Lang, A. *Myth, Ritual and Religion: Selected Essays*. London: Routledge, 2004.

9. Tylor E. B. *Primitive Culture*. London: John Murray, 1871.

10. Zipes J. *The Oxford Companion to Fairy Tales*. Oxford: Oxford University Press, 2000.

11. Давидюк В. Ф. *Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі): навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.* Луцьк: ПВД "Твердиня", 2014. 448 с.

12. Леві-Строс К. *Первісне мислення*. Київ: Основи, 1999. 464 с.

13. Леві-Строс К. *Структурна антропологія*. Київ: Основи, 1999. 448 с.

14. Юнг К.Г. *Душа і міф: шість архетипів*. Київ: Державна бібліотека України для юнацтва, 1996.

15. Юнг К.Г. Архетипи і колективне несвідоме / Переклала з німецької Катерина Котюк; науковий редактор українського видання Олег Фешовець. 2-ге опрац. вид. Львів: Видавництво "Астролябія", 2018. 608 с.

16. Українська мала енциклопедія: 16 кн.: у 8 т. проф. Є. Онацький. Накладом Адміністрації УАПЦ в Аргентині. Буенос-Айрес, 1958. Т. 1. С. 238-239. Режим доступу: https://encyclopedia.kyiv.ua/vydaniya/files/use/first_book/part2.pdf

ТЕМА 3

Розвиток вітчизняної фольклористики першої половини ХІХ століття. Преромантична стильова тенденція у фольклористичних студіях. Фольклор у наукових зацікавленнях Миколи Цертелева, Ізмаїла Срезневського, Осипа Бодяньського та Платона Лукашевича

Становлення української фольклористики в першій половині ХІХ століття як складника європейського гуманітарного знання та важливого чинника національно-культурного відродження. Специфіка й концептуальні ознаки преромантизму як стильової та світоглядної течії у вітчизняній фольклористичній, що визначила підвищений інтерес до народної творчості як вияву "народного духу", історичної пам'яті та національної самобутності. Вивчення українського народнопісенного матеріалу, його осмислення як художнього й історичного джерела, поступове формування наукових підходів до збирання, фіксації та публікації фольклорних текстів. Особливості збирацької та видавничої практики, принципи відбору фольклорного матеріалу Михайлом Цертелевим. Перша друкована збірка *"Досвід збирання давніх малоросійських пісень"* (1819) як важливий етап у становленні фольклористики та наукового інтересу до героїчного епосу. Комплекс підходів до збирання й вивчення українського фольклору Осипа Бодяньського. Аналіз праці "Про народну поезію слов'янських племен" (1837). Специфіка методології дослідження народних пісень, поєднання філологічного, історичного та

етнографічного підходів. Збірка *"Запорозька старовина"* (1833–1838) Ізмаїла Срезневського. Проблема автентичності та фальсифікації фольклорних текстів у ранній фольклористичній практиці. Наукова дискусія навколо видання, рецензії та критичні відгуки відомих учених, декларування необхідності вироблення чітких критеріїв наукової достовірності та методологічної відповідальності у фольклористичних дослідженнях.

Аналіз праці Платона Лукашевича *"Малоруські та червоноруські думи і пісні"* (1836). Спроба систематизації фольклорного матеріалу та осмислення спільних і відмінних рис української фольклорної традиції в ширшому регіональному та культурному контексті. Внесок П. Лукашевича у формування ранніх наукових уявлень про жанрову специфіку та історичну функцію народної поезії.

Еволюція української фольклористики від преромантичного захоплення народною творчістю до поступового утвердження наукових принципів її дослідження, що стало підґрунтям для подальшого розвитку фольклористичних шкіл у другій половині XIX століття.

Семінарське заняття

1. Преромантизм у фольклористиці першої половини XIX ст. як стильова та методологічна тенденція розвитку української науки про фольклор.

2. Фольклор у наукових зацікавленнях Зоріана Доленги-Ходаковського: збирацькі практики, принципи інтерпретації та уявлення про народну культуру.

3. Концепція народної пісні як історичного джерела у праці Миколи Цертелева *"Досвід збирання давніх малоросійських пісень"* (1819).

4. Фольклористичний доробок Ізмаїла Срезневського: наукові інтенції та романтичні реконструкції минулого. *"Запорозька старовина"* І. Срезневського і проблема автентичності фольклорних текстів.

5. П. Лукашевич про українські народні пісні. Аналіз праці *"Малоруські і червоноруські народні думи і пісні"* (1834).

6. Український фольклор як предмет наукових студій Осипа Бодяньського. Аналіз праці О. Бодяньського *"Про народну поезію слов'янських племен"* (1837).

Завдання для самостійної роботи

1. Схарактеризуйте збирацьку діяльність З. Доленги-Ходаковського.
2. Законспекуйте та опрацювати передмову до збірки "Досвід збирання давніх малоросійських пісень" (1819) М. Цертелєва.
3. Ознайомтеся з працею І. Срезневського "Запорозька старовина".
4. Опрацюйте передмову О. Дея до збірки "Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодянських".

Контрольні запитання і завдання

1. Які основні риси преромантичної стильової тенденції вітчизняної фольклористики?
2. Проаналізуйте збирацьку діяльність З. Доленги-Ходаковського.
3. Схарактеризуйте першу збірку українських народних дум.
4. Якими підходами до порівняльного вивчення усної народної творчості послуговувався Осипа Бодянський?
5. Прокоментуйте важливість видання збірника П. Лукашевича "Малоруські і червоноруські народні думи і пісні" (1836) для розвитку та становлення української фольклористики.
6. Схарактеризуйте жанровий склад і типологічні принципи ранніх збірників народних пісень.
7. Яке значення мають ранні фольклористичні студії для подальшого розвитку української фольклористики?

Рекомендована література

1. Бодянський О.М. Про народну поезію слов'янських племен. Режим доступу: https://viewer.rusneb.ru/ru/000199_000009_003559485?page=4&rotate=0&theme=white
2. Гарасим Я. І. Нариси до історії української фольклористики: Навч. посіб. К.: Знання, 2009. 301 с.
3. Грушевська К. Українські народні думи. Т. I. С. XIII-XXXV. Режим доступу: <https://archive.org/details/hrushevskal/page/n33/mode/1up>

4. Грушевський М. С. З історії української етнографії XVIII–XIX віку. Твори: у 50 т. Львів, 2008. Т. 9. С.7–72.

5. Кирчів Р. Початки наукового зацікавлення українським фольклором. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kyrchiv_Roman/Pochatky_naukovoho_zatsikavlennia_ukrainskym_folklorom_zbyrannia_i_vyvchennia.pdf?

6. Кирчів Р.Ф. Історія української фольклористики. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 528 с.

7. Лукашевич П. Малоруські і червоноруські народні думи і пісні. Санкт-Петербург, 1836.Режим доступу: <https://archive.org/details/lukashevych/lukashevych2/page/13/mode/1up>

8. Срезневський І. І. Запорозька старовина. Харків, 1833–1838. Т. 1–2. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Sreznevskiy_Izmail/Zaporozhskaia_starina_Ch1.pdf?

9. Сумцов М. Діячі українського фольклору. Харків, 1910. 37 с.

10. Українські пісні у записах Осипа та Федора Бодянських. К., Наукова думка, 1978. 328 с.

11. Цертелєв М. Досвід збирання давніх малоросійських пісень. Санкт-Петербург, 1819. Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=0002320

ТЕМА 4

Михайло Максимович як засновник української теоретичної фольклористики та дослідник народнопоетичної традиції

Внесок Михайла Максимовича у становлення й розвиток української фольклористики першої половини XIX століття. Роль ученого як фундатора української теоретичної фольклористики. Формування концептуальних підходів до осмислення усної народної словесності як особливої форми художнього мислення та історико-культурного явища.

Фольклористична діяльність М. Максимовича в контексті становлення культурно-історичної школи в українській гуманітаристиці. Взаємозв'язок фольклору з історією народу, мовою, звичаями та світоглядом у працях М. Максимовича. Погляд фольклориста на народну поезію як важливе джерело пізнання національного характеру та історичного досвіду. Значення ідей М. Максимовича в переході від описово-збирацького етапу фольклористики до системного наукового аналізу. Парадигма літературно-фольклорних взаємозв'язків у концепції М. Максимовича. Фольклор як підґрунтя розвитку писемної літератури, джерела сюжетів, образів і поетичних форм, а також його уявлення про взаємовплив народної творчості та авторської словесності. Аналіз поглядів ученого на роль фольклору в формуванні національної літературної традиції та культурної самосвідомості.

Аналіз фольклористичних збірок М. Максимовича *"Малоруські пісні"* (1827), *"Українські народні пісні"* (1834) та *"Збірник українських народних пісень"* (1849). Принципи добору та систематизації матеріалу, жанрове розмаїття представлених текстів, мовні та поетичні особливості пісень, а також наукові коментарі автора. Значення цих видань у формуванні наукових стандартів публікації фольклору та їхній вплив на подальший розвиток української фольклористики та літературознавства. Михайло Максимович як ключова постать у процесі інституціоналізації української фольклористики, чия наукова спадщина заклала підвалини для розвитку теоретичних підходів, методологічної культури та національно орієнтованих гуманітарних студій у ХІХ столітті.

Семінарське заняття

1. М. Максимович – фундатор української теоретичної фольклористики. Діяльність М. Максимовича в контексті становлення культурно-історичної школи в українській гуманітаристиці.

2. Осмислення усної народної словесності у науковій концепції М. Максимовича як форми художнього мислення та історико-культурного явища.

3. Методологічні засади фольклористичних студій М. Максимовича та перехід від описово-збирацького етапу до системного наукового аналізу.

4. Вступ до збірника "Малоросійські пісні" (1827) М. Максимовича як програмовий документ фольклористичних пошуків: загальний аналіз теоретичних положень праці.

5. Перше видання М. Максимовича в рецепції Р. Кирчіва (на матеріалі наукової розвідки Р. Кирчіва).

6. Принципи добору, аналізу, систематизації фольклорних творів М. Максимовичем у зібранні "Українські народні пісні" (1834).

7. Повнота і цілісність наукових засад у "Збірнику українських пісень" (1849) М. Максимовича.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте передмову до першого видання народних пісень М. Максимовича.

2. Проаналізуйте "Українські народні пісні" (1834) та "Збірник українських пісень" (1849) М. Максимовича.

3. Опрацюйте працю Р. Кирчіва "Маніфест української фольклористики" (2006).

4. Ознайомтеся з працею М. Максимовича "Дні і місяці українського селянина" (1856). Підготувати доповідь на тему "Календарно-обрядова та побутова традиція українського селянина у праці Михайла Максимовича "Дні і місяці українського селянина".

Контрольні запитання і завдання

1. Прокоментуйте основні положення передмови до "Малоросійських пісень" М. Максимовича.

2. Визначіть концептуальні фольклористичні ідеї М. Максимовича.

3. Проаналізуйте пісенний репертуар, який увійшов до збірок М. Максимовича.

4. Яке значення мали збірники українських народних пісень М. Максимовича для розвитку української фольклористичної науки?

Рекомендована література

1. Гарасим Я. І. *Нариси до історії української фольклористики* : навч. посіб. Київ. Знання, 2009. 301 с.
2. Грушевський М. "Малоросійські пісні" Максимовича і століття української наукової праці. Грушевський, Михайло Сергійович. Твори: у 50 т. Львів: Видавництво "Світ". 2015. Т.10. Кн. 1. С. 244-259.
3. Грушевський, М. "Малоросійські пісні" Михайла Максимовича і їх роль в розвитку українознавства. *Народна творчість та етнографія*, 1996, № 5–6, с. 27–37.
4. Данилов В. До історії "Малоросійських пісень" М. Максимовича. *Україна. Науковий журнал українознавства*. 1928. Кн. 4 (29). С. 23-33.
5. Житецький І. Життя М. О. Максимовича. *Україна*, 1927, № 6, с. 14-21.
6. Кирчів Р. Маніфест української фольклористики. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kyrchiv_Roman/Manifest_ukrainskoi_folklorystyky_Chastyna_1.pdf
7. Максимович, М. А. Объяснение некоторых украинских песен. Письмо к П.А. Кулишу. *Собрание сочинений*. Киев, 1876. Т. 1. С. 607-622.
8. Дні та місяці українського селянина: пер. з рос. К., Обереги, 2002. 189 с.
9. Оверчук, О. Л. *Фольклористичний дискурс наукової діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного товариства* : навч. посіб. Київ. ВПЦ "Київський університет", 2018. 319с.
10. Федас В. Михайло Максимович – збирач українського фольклору. *Збірник наукових праць "Література. Фольклор. Проблеми поетики"*. Київ, 1996. С. 22-31.

ТЕМА 5

Вітчизняна фольклористика 30-40-х років XIX століття: галицький осередок романтичної фольклористики та народознавчі проекти

Розвиток фольклористики в Галичині як складника національно-культурного відродження: соціокультурний контекст, інституційні передумови, роль усної традиції у формуванні національної ідентичності. Фольклор як дискурс культурної пам'яті у галицькому середовищі першої половини XIX століття: перехід від описово-збирацької практики до наукового осмислення народної словесності.

Наукова діяльність гуртка "Руська трійця" в контексті романтичної фольклористики: польові записи, принципи фіксації усної традиції, інтерпретаційні стратегії. Народознавча програма "Руської трійці": історизм, народність, компаративістика, культурно-антропологічні орієнтири. Фольклорний текст як комунікативна подія у концепціях Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича та Якова Головацького: усність, варіативність, контекст побутування. Генологічна парадигма фольклорних текстів у працях діячів "Руської трійці" (1833–1837). Міфологічний і символічний виміри народної словесності в інтерпретаціях І. Вагилевича. Функціонування фольклору в національному культурному каноні: роль М. Шашкевича. Я. Головацький як систематизатор фольклорного матеріалу: корпусний підхід, регіональна типологія, проблема репрезентативності.

"Русалка Дністровая" (1837) як програмний фольклористичний і культурний проект. Альманах як форма публічної репрезентації усної традиції та трансформації фольклорного тексту з усного перформансу в письмовий артефакт.

Семінарське заняття

1. Соціокультурні та інституційні передумови розвитку фольклористики в Галичині першої половини XIX століття. Романтична парадигма в галицькій фольклористичній та її зв'язок із національно-культурним відродженням.

2. Наукова та збирацька діяльність гуртка "Руська трійця" у контексті європейської романтичної фольклористики.

3. Народознавча програма "Руської трійці": історизм, народність, компаративістика, культурно-антропологічні орієнтири.
4. Фольклорний текст як комунікативна подія в концепціях М. Шашкевича, І. Вагилевича та Я. Головацького.
5. Генологічна парадигма та жанрово-типологічні моделі фольклору у працях діячів "Руської трійці".
6. "Русалка Дністровая" (1837) як програмний фольклористичний і культурний проект галицького осередку.

Контрольні запитання і завдання

1. Схарактеризуйте великі та малі жанри фольклорної прози у записах та студіях М. Шашкевича, І. Вагилевича та Я. Головацького.
2. Проаналізуйте питання поетики, класифікації та жанрології фольклору, порушені представниками "Руської трійці".
3. Сформулюйте питання етнографії та фольклору в народознавчій програмі "Руської трійці".

Рекомендована література

1. Горинь В. Маркіян Шашкевич: довга дорога до слави. До 200-річчя від дня народження Маркіяна Шашкевича. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zbirka/Budytel_Halytskoi_Ukrainy-Rusy_do_200-littia_vid_dnia_narodzhennia_Markiiiana_Shashkevycha.pdf
2. Дзьобан О. Шлях "Руської Трійці" до "Русалки Дністрової". Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zbirka/Budytel_Halytskoi_Ukrainy-Rusy_do_200-littia_vid_dnia_narodzhennia_Markiiiana_Shashkevycha.pdf
3. Кирчів Р. Народна міфологія в дослідженнях Івана Вагилевича. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zbirka/Budytel_Halytskoi_Ukrainy-Rusy_do_200-littia_vid_dnia_narodzhennia_Markiiiana_Shashkevycha.pdf
4. Кирчів, Р. Ф. *Етнографічно-фольклористична діяльність "Руської Трійці"*. Київ, 1990. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk553496.pdf>
5. Петраш Й. Й "Руська трійця": М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький та їх літературні послідовники. Київ, Дніпро, 1986. 227 с. : іл.

ТЕМА 6

Вітчизняна фольклористика 40-50-х років XIX століття культурно-історична парадигма та становлення наукового аналізу фольклору

Історизм як методологічна домінанта фольклористичної концепції Миколи Костомарова: фольклор як форма колективної історичної свідомості. Періодизація народнопісенного матеріалу у концепції М. Костомарова: історико-типологічний і культурно-хронологічний підходи. Праця *"Про історичне значення руської народної поезії"* (1843) як зразок комплексного фольклористичного аналізу: порівняльно-історичний метод, міждисциплінарність, теоретичні інновації. Порівняльний аспект у фольклористичних студіях М. Костомарова: слов'янський контекст, типологічні паралелі, проблема культурних контактів. Дослідження народної символіки та семантики образів у працях М. Костомарова.

Амвросій Метлинський як дослідник української народної пісні – поєднання романтичної естетики з науковою рефлексією. Українська народна пісня як форма емоційно-ціннісної комунікації та носій історичної травми. Проблеми класифікації українських народних пісень у середині XIX століття (*"Народні південноруські пісні"* (1854)).

Пантелеймон Куліш як представник культурно-історичної школи: фольклор у координатах історичного наративу та національної ідеології. Новаторство П. Куліша в опрацюванні фольклорного матеріалу: авторська інтерпретація, наративізація, поєднання емпіричних записів з історико-культурним коментарем. Фольклорний текст і історична реальність у працях П. Куліша: проблема достовірності, символічного узагальнення та художньої трансформації (*"Записки про Південну Русь"* (1856-1857)).

Семінарське заняття

1. Історизм як методологічна домінанта фольклористичної концепції М. Костомарова.

2. *"Про історичне значення руської народної поезії"* (1843) М. Костомарова як зразок комплексного фольклористичного аналізу.

3. Порівняльно-історичний підхід та народна символіка у фольклористичних студіях М. Костомарова

4. А. Метлинський і проблеми класифікації українських народних пісень у середині XIX ст. Аналіз збірки українських народних пісень "Народні південноруські пісні" (1854).

5. П. Куліш як представник культурно-історичної школи у вітчизняній фольклористиці: збирацька діяльність та методологія обробки фольклорного матеріалу.

6. Соціокультурний контекст та історичний вимір в інтегративній праці П. Куліша "Записках про Південну Русь" (1856-1857).

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацюйте збірник пісень А. Метлинського. Схарактеризуйте його погляди на дослідження народної пісенності у XIX ст. Складіть список наукових джерел про діяльність А. Метлинського.

2. Підготуйте аналіз збірки "Народні південноруські пісні" (1854) А. Метлинського. Проблеми класифікації пісенних текстів.

3. Опрацювати розвідку П. Попова "Костомаров як фольклорист і етнограф". Підготувати доповідь.

4. Опрацювати розділ "Фольклористична діяльність П. Куліша. "Українські народні перекази" у виданні "Художня, літературознавча та фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша" (с. 229-289).

Контрольні запитання та завдання

1. З'ясуйте, які новаторські фольклористичні погляди представляє М. Костомаров? У чому своєрідність його порівняльних студій?

2. Простежте, як М. Костомаров визначає роль народної поезії в історичному розвитку культури.

3. Схарактеризуйте особливості збирацької діяльності та методологія обробки матеріалу П. Кулішем?

4. Схарактеризуйте укладений П. Кулішем питальник для збору фольклорних матеріалів.

5. Визначте, у чому полягає інтегративність праці П. Куліша "Записки про Південну Русь".

Рекомендована література

1. Багаутрак М. Микола Костомаров як попередник ідей французької історичної психології (школи "Анналів"). *Народознавчі зошити*. 1996. № 4. С. 251–258.

2. Білоус Л. І. Романтична естетика і усна традиція: Амвросій Метлинський у контексті української фольклористики XIX ст. *Слово і Час*. 2018. № 6. С. 152–167.

3. Бондарчук О. В. Роль М. І. Костомарова у формуванні порівняльно-історичного методу в українській фольклористиці. *Народна творчість та етнографія*. 1998. № 3. С. 12–23.

4. Дмитренко М. Микола Костомаров як фольклорист (до 200-річчя від дня народження). *"Молодий вчений"*. № 12.1 (52.1), 2017 р.

5. Дмитренко М. Пантелеймон Куліш як дослідник народної культури України. *Народна творчість та етнографія*. 2003. № 5–6. С. 40–52.

6. Івашків В. "Записки о Южной Руси" Пантелеймона Куліша як унікальне явище української фольклористики середини XIX століття. *Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Секції етнографії та фольклористики*. Львів, 2001. Т. ССXLII. С. 307–337.

7. Івашків В. Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів, 2009. 456 с.

8. Коцаренко Т. Амвросій Метлинський у контексті розвитку європейської фольклористики доби романтизму другої половини XIX ст. *Київська старовина*. 2006. № 5. С. 71–82.

9. Коцаренко Т. Збірка українських народних пісень в упорядкуванні Амвросія Метлинського // *Народна творчість та етнологія*. 2004. № 6. С. 48–59.

10. Метлинський А. Народні південноруські пісні. 1854.

11. Куліш П. Погляд на усну словесність українську. Твори Пантелеймона Куліша: у 6 т. Львів, 1911. Т. 6. С. 1–38.

12. Попов П. Костомаров як фольклорист і етнограф. Київ, Наукова думка, 1968. 113 с.

13. Сумцов М. Ф. Діячі українського фольклору. Харків, 1910. 37 с.

14. Яценко М. М. І. Костомаров – фольклорист і літературознавець. Костомаров М. Слов'янська міфологія. Київ: Либідь, 1994. С. 4-15.

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2

Українська фольклористика другої половини XIX століття

ТЕМА 7

Історія фольклористичних учень другої половини XIX століття

Розвиток теоретичних засад української фольклористики другої половини XIX ст.: розширення методологічного інструментарію, перехід від описово-емпіричних практик до теоретичного осмислення фольклору як цілісної семіотичної та культурної системи. Активне утвердження порівняльно-історичного (компаративного) підходу у вітчизняній фольклористиці.

Внесок Олександра Потебні в історію української та європейської фольклористики: міждисциплінарний характер наукових пошуків (мовознавство, психологія, фольклористика). Праця О. Потебні *"Про деякі символи у слов'янській народній поезії" (1860)* як програмна студія психологічно-міфологічного напрямку: постановка проблеми символу, образу та внутрішньої форми слова. Символ як ключовий механізм інтерпретації фольклорного тексту: символічна репрезентація колективного досвіду, глибинних психічних структур і світоглядних моделей традиційної культури.

Методологічні принципи збирацької діяльності О. Потебні: вимоги до автентичності тексту, увага до мовної форми, контексту виконання, варіативності та семантичної багатшаровості фольклорного матеріалу. Наукові принципи добору та публікації матеріалу, коментування текстів, поєднання фольклористичного та філологічного аналізу. Проблема інтерпретації фольклорного матеріалу у працях О. Потебні: співвідношення емпіричного запису та аналітичного осмислення.

Міфологічні студії О. Потебні як спроба реконструкції архаїчного світогляду: фольклорні тексти як релікти первісних форм мислення. Праця *"Про міфічне значення деяких обрядів та повір'їв" (1865)*: інтерпретація обрядовості як семіотичної системи, аналіз ритуалу, символіки дій та предметів.

О. Потебня як фундатор психологічної школи в українській фольклористиці: психологізм як метод інтерпретації фольклору, аналіз процесів мислення в усній традиції. Психологічна школа в контексті європейської фольклористики XIX ст.: співвідношення ідей О. Потебні з міфологічною, культурно-історичною та компаративною школами. Значення ідей О. Потебні для сучасної фольклористики: вплив на семіотичні, когнітивні, психологічні та наративні підходи до аналізу фольклору. Актуальність потебнянської концепції у сучасних інтерпретаціях фольклорного тексту: перспективи переосмислення його теоретичної спадщини у міждисциплінарному гуманітарному дискурсі.

Українські прислів'я і приказки як джерело вивчення народного світогляду та соціальної норми: проблеми збирання, упорядкування і наукової інтерпретації у збірнику Матвія Номиса *"Українські приказки, прислів'я і таке інше. Збірники О. Марковича і других. Спорудив М. Номис"*.

Семінарське заняття

1. Соціокультурні та наукові чинники розвитку української фольклористики другої половини XIX ст. – за матеріалами праць О. Потебні та сучасних історико-фольклористичних досліджень.

2. Порівняльно-історичний підхід у слов'янській та європейській фольклористиці ("Про деякі символи у слов'янській народній поезії" (1860)).

3. Міждисциплінарна концепція О. Потебні у фольклористиці. Аналіз методології у працях "Про деякі символи у слов'янській народній поезії" (1860) та "Про міфічне значення деяких обрядів та повір'їв" (1865).

4. Фольклорний символ, образ і внутрішня форма слова у праці О. Потебні "Про деякі символи у слов'янській народній поезії" (1860).

5. Психологічна школа О. Потебні та органічна єдність мови, мислення, міфу й поетичної творчості. Концепції психологічного підходу та внутрішньої форми слова у працях "Про деякі символи у слов'янській народній поезії" (1860) та "Про міфічне значення деяких обрядів та повір'їв" (1865).

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомтеся з основними працями О. Потебні, проаналізувати методологічні підходи психологічної школи, порівняти їх із сучасними фольклористичними концепціями та підготувати аргументовану аналітичну презентацію власних висновків ("Про деякі символи у слов'янській народній поезії" (1860), "Про міфічне значення деяких обрядів та повір'їв" (1865)).

2. Виберіть один народнопісенний або обрядовий текст і спробуйте застосувати методологію О. Потебні для його аналізу (символ, внутрішня форма слова, ритуально-міфологічний контекст).

Контрольні запитання та завдання

1. З'ясуйте, у чому полягає розширення методологічного інструментарію фольклористики наприкінці XIX ст. і які нові дослідницькі парадигми формуються в цей період?

2. Простежте, як і чому порівняльно-історичний (компаративний) підхід стає домінантним у фольклористиці кінця XIX – початку XX ст.?

3. Проаналізуйте, як О. Потебня трактує символ у фольклорному тексті і чому символ розглядається ним як ключ до розуміння колективної свідомості народу?

4. Схарактеризуйте зв'язок між фольклорним символом, архетипними уявленнями та світоглядними моделями традиційної культури.

5. Як О. Потебня розуміє фольклорний текст як мовно-психологічну структуру і яку роль у цьому відіграє поняття внутрішньої форми слова?

6. Які засади класифікації народнопісенних жанрів пропонує О. Потебня і як вони пов'язані з міфологічними та ритуальними основами культури?

7. Чому О. Потебню вважають фундатором психологічної школи в українській фольклористиці і в чому полягає специфіка психологізму як методу?

Рекомендована література

1. Потебня О.О. Про деякі символи у слов'янській народній поезії. 1860. Режим доступу: [https://chtyvo.org.ua/authors/ Potebnia_Oleksandr/O_nekoryh_simvolah_v_slavianskoi_narodno_poezii_ros/](https://chtyvo.org.ua/authors/Potebnia_Oleksandr/O_nekoryh_simvolah_v_slavianskoi_narodno_poezii_ros/)
2. Потебня О.О. О мифическом значении некоторых поверий и обрядов. 1865. Режим доступу: <https://archive.org/embed/potebnia30> Додаткове джерело: <https://search.nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>
3. Українські народні пісні в записах Олександра Потебні / упоряд., вступ. ст. і прим. Дмитренко М. К. Київ, 1988. Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliografichni-resursy/vydatni-pedahohy/potebnya-o-o/bibliografiya/>
4. Дмитренко М.К. Олександр Потебня як фольклорист. Київ, 2012.
5. Дмитренко М.К. Олександр Потебня і народна пісня // Українські народні пісні в записах Олександра Потебні / упоряд., вступ. ст. і прим. Дмитренко М. К. Київ, 1988.
6. Карпенко Ю. О. Потебня – зачинатель українського народознавства // *Філософська і соціологічна думка*. 1995. № 1–2.
7. Петров В.П. Потебня – фольклорист (спроба реконструкції системи методологічних поглядів Потебні). *Український запис: літературний часопис*. 1943. Ч. 4. С. 110-130.

ТЕМА 8

Фольклористична діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства

Створення Південно-Західного відділу Російського географічного товариства як важливий етап у розвитку української фольклористики. Укладання ученими ПЗВ РГТ програм для збору етнографічних та фольклорних матеріалів. Фольклористична тематика "Записок Південно-Західного відділу РГТ". Наукова методологія дослідження фольклорних явищ ученими ПЗВ РГТ. Діяльність ПЗВ РГТ в сучасних наукових дослідженнях. Аналітичний метод та системний підхід у дослідницькій практиці фольклористів осередку.

Організаторська, збирацька та популяризаторська діяльність П. Чубинського як засновника ПЗВ РГТ. *"Праці етнографічно-статистичної експедиції в Західноруський край"* П. Чубинського – епохальне зібрання фольклорного матеріалу. Міжнародний контекст діяльності П. Чубинського та Відділу.

Фольклористичні зацікавлення І. Рудченка: перше зібрання українських народних казок "Південноруські народні казки (1869-1870)" та унікальна праця *"Чумацькі народні пісні" (1874)*. Музична фольклористика на сторінках *"Записок Південно-Західного відділу РГТ"*: аналіз праці *"Характеристика музичних особливостей малоруських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм"* М. Лисенка. Значення праці О. Русова *"Остан Вересаєв, один з останніх кобзарів малоруських"* у контексті дослідження кобзарської традиції. Прислів'я як джерело реконструкції народної релігійності: межі фольклористичної інтерпретації та проблема узагальнення. Аналіз праці *"Релігійний культ південно-руського народу в його прислів'ях"* П. Іващенко. Регіональна специфіка буковинської пісенної традиції у праці *"Пісні буковинського народу"* О. Лоначевського.

Семінарське заняття

1. Етнографічні і фольклористичні студії Південно-Західного відділу Російського географічного товариства: історичні умови заснування, наукові пріоритети, ідеологічні чинники функціонування та причини ліквідації.

2. Програмно-методичні засади укладання етнографічних і фольклорних анкет ПЗВ РГТ: концепція польового дослідження, стандартизація збирацьких практик, принципи систематизації та типологізації матеріалу.

3. Фольклористичний дискурс у "Записках Південно-Західного відділу РГТ": жанрова палітра досліджень, проблематика усної традиції, інтерпретаційні моделі та наукові парадигми.

4. Методологічний інструментарій учених ПЗВ РГТ у вивченні фольклору: поєднання описово-емпіричного, порівняльно-історичного та культурно-антропологічного підходів, проблема контекстуалізації та наукової об'єктивності.

5. Павло Чубинський як науковий організатор і фольклорист-практик: стратегія експедиційних досліджень, мережа кореспондентів, збирацька етика та популяризація фольклорно-етнографічного знання.

6. "Праці етнографічно-статистичної експедиції в Західноруський край" П. Чубинського як фундаментальний корпус української фольклористики: концептуальна рамка видання, методи збирання і класифікації матеріалу, аналітичний і метанавчальний потенціал передмов до томів.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати й законспектувати наукову розвідку *Кравець О.М. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Народна творчість та етнографія, 1973. №2.*

2. Схарактеризуйте парадигму наукових пошуків ПЗВ РГТ за дослідженням: *Оверчук О.Л. Дослідження наукової діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного Товариства в історичних джерелах. Література. Фольклор. Проблеми поетики. Вип. 32. К., 2010. С. 317.*

3. Опрацювати та проаналізувати працю "Чумацькі народні пісні" І. Рудченка.

4. Схарактеризуйте працю "Характеристика музичних особливостей малоруських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм" М. Лисенка як одну з перших студій з музичної фольклористики.

5. Ознайомтеся з рефератом "Остап Вересай, один з останніх кобзарів малоруських" О. Русова. Закцентуйте увагу на біографії Остапа Вересая, його репертуарі та значенні його творчості як культурного феномена українського кобзарства.

6. Проаналізуйте працю "Релігійний культ південноруського народу в його прислів'ях" П. Іващенко. Як автор трактує релігійну символіку народної культури, відображення народних вірувань та пережитки дохристиянських та християнських елементів у фольклорі?

Контрольні запитання і завдання

1. Проаналізуйте фольклористичну тематику "Записок Південно-Західного відділу РГТ".

2. Визначте наукову методологію дослідження фольклорних явищ членами ПЗВ РГТ.

3. Проаналізуйте сучасні дослідження, у яких висвітлюється фольклористична діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства, та визначте основних авторів і їхні праці з цієї проблематики.

4. Проаналізуйте роль П. Чубинського у становленні та розвитку української фольклористики, визначивши його основні здобутки та методологічні підходи.

5. Визначте домінантні наукові вектори у "Трудах етнографическо-статистической экспедиции в Западнорусский край" П. Чубинського.

6. Проаналізуйте роль П. Чубинського в розвитку української фольклористики у світлі загальноєвропейських тенденцій гуманітаристики та визначте вплив її на європейські фольклористичні дослідження.

Рекомендована література

1. Житецький Г. Південно-Західний відділ Географічного товариства в Києві. *Україна*. 1927. № 5.

2. Записки Південно-Західного відділу Російського географічного товариства. Київ, 1875. Т. 2.

3. Савченко Ф. Заборона українства 1876 р. Київ–Харків: Державне видавництво України, 1930. 415 с.

4. Кравець О.М. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. *Народна творчість та етнографія*. 1973. № 2.

5. Куницький О., Чубинська К. Перша етнографічна експедиція на Правобережну Україну. *Народна творчість та етнографія*. 1991. № 6. С. 67–72.

6. Оверчук О.Л. Фольклористичний дискурс наукової діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного

товариства: навчальний посібник. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 319 с.

7. Оверчук О.Л. Дослідження наукової діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного товариства в історичних джерелах. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. Київ, 2010. Вип. 32. С. 317–326.

8. Оверчук О.Л. Павло Чубинський – зачинатель контекстуального напрямку у вітчизняній фольклористиці. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. Київ, 2007. Вип. 29. С. 317–325.

9. Праці етнографічно-статистичної експедиції до Західноруського краю, спорядженої Імператорським Російським географічним товариством. Південно-Західний відділ: матеріали дослідження, зібрані дійсним членом П. П. Чубинським. Санкт-Петербург, 1872. Т. I; Санкт-Петербург.

10. Оверчук О. "Третє українське відродження": до 150-річчя від заснування Південно-Західного відділу РГТ. Актуальні питання гуманітарних наук. Випуск 67. Том 1. 2023. С.253-258.

ТЕМА 9

Фольклористична діяльність Михайла Драгоманова

Михайло Драгоманов – провідний представник позитивістського напрямку культурно-історичної школи в українській фольклористиці другої половини XIX ст.: формування його наукової методології під впливом європейського позитивізму, раціоналізму та соціологічної думки. Фольклор як історико-соціальний документ і джерело реконструкції колективного досвіду, суспільних відносин та світоглядних орієнтацій народу в концепції М. Драгоманова. Орієнтація вченого на емпіризм, фактографізм, причинно-наслідковий аналіз і критичне ставлення до романтичної ідеалізації народної творчості.

Проблеми класифікації та систематизації фольклорного матеріалу у збірці *"Малоруські народні перекази й оповідання" (1876)*: принципи жанрово-типологічного групування казкової та легендарної прози, розмежування казки, переказу, легенди, анекдота;

увага до сюжетної структури, мотивного складу, локальних варіантів і соціально-історичного тла побутування текстів.

Співпраця Володимира Антоновича та Михайла Драгоманова у виданні *"Історичні пісні малоруського народу"* (1874): поєднання фольклористичного й історіографічного підходів, трактування народної пісні як специфічної форми історичної пам'яті. Методологічні засади добору текстів, принципи історичної атрибуції, хронологізації та коментування пісенного матеріалу. Історична пісня як форма колективної інтерпретації минулого, що поєднує факт, символ і емоційно-ціннісну оцінку подій.

Наукові студії М. Драгоманова *"Нові пісні про громадські справи (1764-1880)"* (1881) як зразок соціально-орієнтованого аналізу фольклору: пісня як індикатор суспільних настроїв, політичної свідомості та реакції народу на соціальні трансформації. Виявлення нових тематичних домінант у пісенній творчості Нового часу, зсув від героїко-епічної до соціально-критичної та публіцистичної функції фольклору. Праця *"Політичні пісні українського народу XVIII–XIX ст. з увагами М. Драгоманова"* (1883; 1885) як кульмінація його фольклористично-соціологічних студій: інтерпретація пісенного тексту в контексті політичної історії, визвольних рухів і громадянської активності. Аналітичні "уваги" Драгоманова як форма наукового коментаря, спрямованого на розкриття ідейного змісту, функцій та суспільної ролі політичної пісні. Пісня як форма соціальної рефлексії та народної публічної комунікації, документ громадської думки й індикатор суспільної свідомості.

Значення наукової спадщини М. Драгоманова для розвитку української фольклористики: утвердження позитивістської методології, розширення предметного поля науки, інтеграція фольклористичних досліджень у ширший культурно-історичний та соціологічний контекст. Актуальність драгоманівського підходу для сучасних студій усної традиції, зокрема в межах соціальної, історичної та політичної фольклористики.

Семінарське заняття

1. М. Драгоманов – представник позитивістського напряму культурно-історичної школи.

2. Проблеми класифікації та систематизації у зібранні казкової прози М. Драгоманова "Малоруські народні перекази й оповідання" (1876).

3. "Історичні пісні малоруського народу" В. Антоновича та М. Драгоманова. Перевірка народнопісенних текстів на автентичність – "революційний переворот в українській фольклористиці XIX століття" (Катерина Грушевська).

4. Аналіз наукових студій "Нові пісні про громадські справи (1764-1880)" (1881) та "Політичні пісні українського народу XVIII-XIX ст. З увагами М. Драгоманова"(1883;1885).

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати та законспектувати працю М. Драгоманова "Відгомін лицарської поезії в руських народних піснях. Пісня про "Королевича"".

2. Опрацювати та законспектувати передмову до збірника "Історичні пісні малоруського народу" В. Антоновича та М. Драгоманова.

Контрольні запитання і завдання

1. У чому полягають основні риси позитивістського напрямку культурно-історичної школи та як вони виявляються у фольклористичній діяльності Михайла Драгоманова?

2. Які наукові принципи класифікації та систематизації казкової прози застосував М. Драгоманов у збірці "Малоруські народні перекази й оповідання" (1876)?

3. Як М. Драгоманов поєднував історичний, порівняльний і соціологічний підходи в аналізі фольклорних текстів?

4. У чому полягала методологічна новизна праці "Історичні пісні малоруського народу" В. Антоновича та М. Драгоманова щодо перевірки автентичності народнопісенних текстів?

5. Проаналізуйте хронологізацію пісенного фольклору за М. Драгомановим.

6. Чому Катерина Грушевська назвала підхід М. Драгоманова до критики фольклорних джерел "революційним переворотом в українській фольклористиці XIX століття"?

7. Які суспільно-політичні ідеї та історичні події відображено у збірці "Нові пісні про громадські справи (1764–1880)" (1881)?

8. У чому полягає наукове та ідейне значення студій "Політичні пісні українського народу XVIII–XIX ст." (1883; 1885) для розвитку української фольклористики та історичної науки?

Рекомендована література

1. Грушевська К. Українські народні думи. Т. 1 корпусу: тексти №№ 1–13 і вступ Катерини Грушевської. Київ. Державне видавництво України, 1927. ССХХ, 176 с.

2. Драгоманов М. Малоруські народні перекази й оповідання. Звід Михайла Драгоманова. К., 1876.

3. Драгоманов М. Нові українські пісні про громадські справи (1764 - 1880). Женева, печатня "Робітника" і "Громади", 1881. С. 132. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/drag/drag18.htm>

4. Драгоманов М. Політичні пісні українського народу: У 2-х ч. Женева, 1883-1885. Ч. 1-2. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Drahomanov_Mykhailo/Politychni_pisni_i_ukrainskoho_narodu.pdf?

5. Драгоманов М. Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність і письменство. Т. I – IV. Львів, 1899-1907. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Drahomanov_Mykhailo/Rozvidky_Mykhaila_Drahomanova_pro_ukrainsku_narodniu_slovesnist_i_pysmenstvo_Tom_1.pdf?

6. Драгоманов М. Відгомін лицарської поезії в руських народних піснях. Пісня про "Королевича". Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=00003662

7. Драгоманов М. Історичні пісні малоруського народу. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/drag/drag02.htm>

8. Наумовська О.В. *Фольклористична спадщина Михайла Драгоманова* : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.07 / Наумовська Олеся Владиславівна. Київ, 1999.

ТЕМА 10

Тяглість і трансформація вітчизняної фольклористичної традиції після закриття Південно-Західного відділу РГТ

Наслідки заборони діяльності Південно-Західного відділу РГТ для подальшого розвитку української фольклористики та її інституційних форм.

Тяглість наукових традицій ПЗВ РГТ у публікаціях журналу *"Київська старовина" (1882–1906)*. Роль періодики наприкінці ХІХ ст. як альтернативного простору наукової комунікації та фахової легітимації фольклористичних досліджень. Провідні фольклористичні теми, жанри та проблемні поля репрезентовано на сторінках журналу *"Київська старовина"*. Трансформація методологічних підходів до вивчення фольклору в працях кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Науковий чин Миколи Сумцова у становленні модерної української фольклористики. Інноваційні аспекти методології М. Сумцова як міст між класичною та модерною традиціями української фольклористики. Символіка української обрядової поезії у науковій інтерпретації М. Сумцова: ритуально-міфологічні коди, архаїчні світоглядні уявлення, семантична багатшаровість образів і функціонування обрядового тексту в структурі традиційної культури (*"Культурні переживання" (1890)*, *"Наукове вивчення колядок та щедрівок" (1886)*, *"Про весільні обряди, переважно руські" (1881)*, *"Релігійно-міфічне значення малоруського весілля" (1885)*, *"Діячі українського фольклору" (1910)*).

Регіональні фольклористичні студії Б. Грінченка, П. Іванова, І. Манжури, В. Милорадовича, В. Номиса, Я. Новицького, Т. Рильського, В. Ястребова, Хр. Ящуржинського.

Семінарське заняття

1. Вплив закриття Південно-Західного відділу РГТ на розвиток української фольклористики. Еволюція наукових традицій ПЗВ РГТ у періодиці кінця ХІХ – початку ХХ століття, зокрема у журналі *"Київська старовина"*.

2. Значення періодичних видань як альтернативної платформи наукової комунікації та легітимації фольклористичних досліджень.

3. Тематичне та жанрове різноманіття фольклористичних досліджень в журналі "Київська старовина": проблемні поля та ключові наукові акценти.

4. Трансформація методології: від описово-збирацького підходу до аналітично-інтерпретаційного та новітніх методів систематизації матеріалу.

5. Внесок Миколи Сумцова у модернізацію української фольклористики, методологічні інновації та поєднання класичних і новітніх підходів. Перша антологія української фольклористики *"Діячі українського фольклору" (1910)*.

6. Символіка української обрядової поезії в інтерпретації М. Сумцова: ритуальні коди, архаїчні уявлення та багаторівнева семантика образів. (*"Наукове вивчення колядок та щедрівок" (1886)*, *"Про весільні обряди, переважно руські" (1881)*, *"Релігійно-міфічне значення малоруського весілля" (1885)*)

7. Регіональні фольклористичні студії як чинник формування локальних шкіл та розширення наукового корпусу української фольклористики (Б. Грінченко, П. Іванов, І. Манжура, В. Милорадович, В. Номис, Я. Новицький, Т. Рильський, В. Ястребов, Хр. Ящуржинський).

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати та законспектувати праці І. Манжури, В. Милорадовича, В. Номиса, Я. Новицького, М. Сумцова, Т. Рильського, О. Левицького, В. Ястребова, Хр. Ящуржинського та ін. (на вибір).

2. Схарактеризувати принципи побудови та добору матеріалу в першій антології *"Діячі українського фольклору" (1910)*.

3. Символіка української обрядової поезії в науковій рецепції М. Сумцова.

4. Опрацювати й проаналізувати працю М. Сумцова "Хліб в обрядах і піснях".

Контрольні запитання і завдання

1. Проаналізуйте методологічні принципи опрацювання фольклорного матеріалу І. Манжури.

2. Схарактеризуйте наукові здобутки М. Сумцова у галузі етнографії ("*Культурні переживання*" (1890)).

3. Проаналізуйте символіку української обрядової поезії на основі досліджень М. Сумцова.

Рекомендована література

1. Галаган П. Малорусский вертеп. *Киевская старина*. Т. 4. 1882. Режим доступу: [https://iht.knu.ua/library/ks/1882/pdf/kievskaya-starina-1882-10-A-\(1929-1969\).pdf](https://iht.knu.ua/library/ks/1882/pdf/kievskaya-starina-1882-10-A-(1929-1969).pdf)

2. Милорадович В. Заметки о малорусской демонологии. *Київська старина*. К., 1899. Режим доступу: <http://search.nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21STN=1&S21REF=2&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21FMT=fullwebr&S21All=%3C.%3E%3D%2D480480%2F1899%2F8%3C.%3E>

3. Милорадович В. Средняя Лубенщина. Гл.1. *Киевская старина*. 1903. № 9. Режим доступу: [https://iht.knu.ua/library/ks/1903/pdf/kievskaya-starina-1903-9-E-\(10965-11016\).pdf](https://iht.knu.ua/library/ks/1903/pdf/kievskaya-starina-1903-9-E-(10965-11016).pdf)

4. Милорадович В. Українська відьма: Нариси з української демонології. Упоряд., переклад і передм. О. Таланчук. К., 1993. 72 с.

5. Сумцов Н. Ф. Культурные переживания. К., 1890. Режим доступу: [https://iht.knu.ua/library/ks/1890/pdf/kievskaya-starina-1890-2-B-\(0382-0395\).pdf](https://iht.knu.ua/library/ks/1890/pdf/kievskaya-starina-1890-2-B-(0382-0395).pdf)

6. Сумцов М. Ф. Діячі українського фольклору. Х., 1910. 37 с. Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001526

7. Сумцов М. Ф. Малюнки з життя українського народного слова. Х., 1910. 144 с.

8. Сумцов М. Ф. Слобожане: Історико-етнографічна розвідка. Х. Акта, 2002. 282 с.

9. Сумцов Н. Ф. Научное изучение колядок и щедривок. *Киевская старина: ежемесячный исторический журнал*. Киев:

1886. 212 с. С. 237-267. Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000021963>

10. Сумцов Н. Ф. О свадебных обрядах, преимущественно русских. Х., 1881. 206 с. Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=HN2jfr5UscC&pg=PA1&hl=uk&source=gbv_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false

11. Сумцов М. Символіка слов'янських обрядів. Режим доступу: https://static.iea.ras.ru/books/Ethnographic_library/Sumtsov_Simvoli_ka_slavyanskikh_obryadov.pdf

12. Сумцов Н. Ф. Современная малорусская этнография (Посвящается памяти А.А. Потебни). *Киевская старина*. 1892. Т. 36. С. 206-225. Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0006016

13. Сумцов Н. Ф. Хліб в обрядах і піснях / Н. Ф. Сумцов. Х.: Тип. М.Ф. Зільберберга, 1885. 140 с. Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000023903>

14. Палієнко М. "Киевская старина" у громадському та науковому житті України (кінець XIX – початок XX ст.). Київ: Темпора, 2005. 384 с.

ТЕМА 11

Фольклористичний дискурс діяльності

Наукового товариства імені Шевченка:

збирацькі практики, методологічні трансформації

та інтерпретаційна спадкоємність у вітчизняній

фольклористиці кінця XIX – початку XX століття

Соціокультурні та інституційні передумови розвитку фольклористики у Львові в рамках Наукового товариства імені Шевченка.

Наукова діяльність Івана Франка, Михайла Грушевського, Володимира Гнатюка та Федора Вовка в межах інституції. Удосконалення збирацьких принципів та методології: організація експедицій, польових записів, використання анкетування, систематизація регіонального матеріалу, введення стандартів для

опису усної традиції (жанрові класифікації, транскрипція, коментарі), застосування порівняльно-історичного методу та врахування соціокультурного контексту. Перехід від описово-збирацького підходу до аналітично-інтерпретаційного та поєднання польової роботи з теоретичними узагальненнями.

Вивчення фольклору як форми соціальної пам'яті, документа народної свідомості та джерела історичної інформації. Взаємозв'язок фольклору з літературознавчими, історичними та етнографічними студіями. Критичний аналіз фольклорних текстів, порівняння варіантів та визначення жанрових та тематичних закономірностей усної традиції – основний методичний інструментарій фольклористів НТШ.

Журнал "Записки НТШ" та "Етнографічний збірник" (тт. 1-40, 1895-1929) – головні публікаційні платформи товариства, які забезпечували систематичний обмін науковими результатами та інтеграцію польових даних у академічний дискурс.

Семінарське заняття

1. Соціокультурні та інституційні передумови становлення фольклористичних досліджень у Львові в межах Наукового товариства імені Шевченка.

2. Фольклористична діяльність Івана Франка, Михайла Грушевського, Володимира Гнатюка та Федора Вовка в структурі НТШ.

3. Еволюція збирацьких практик у НТШ: експедиційна робота, польові записи, анкетування, регіональна систематизація матеріалу.

4. Методологічні трансформації у фольклористичних студіях НТШ: жанрові класифікації, принципи транскрипції, текстологічний коментар, порівняльно-історичний підхід.

5. Перехід від описово-збирацької парадигми до аналітично-інтерпретаційного осмислення фольклору.

6. Фольклор у науковій концепції НТШ як форма механізму міжпоколінної трансмісії досвіду, вираз народної свідомості та історико-культурне джерело.

7. "Записки НТШ" і "Етнографічний збірник" як ключові інституційні платформи репрезентації та інтерпретації фольклорного матеріалу.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте одну публікацію з "Записок НТШ" або "Етнографічного збірника" (1895–1929) та визначити особливості подання фольклорного матеріалу (структура тексту, коментарі, принципи систематизації).

2. Порівняйте ранні збирацькі публікації НТШ із пізнішими аналітичними студіями, звернувши увагу на зміну наукової мови та методологічного апарату.

3. Визначте роль регіонального принципу в організації фольклорного матеріалу на прикладі одного корпусу текстів, опублікованого під егідою НТШ.

4. Підготуйте короткий огляд (1–2 сторінки) одного з методологічних інструментів, активно застосовуваних у НТШ (жанрова типологія, порівняльний аналіз, коментар як форма інтерпретації).

5. Сформулюйте власні висновки щодо значення інституційної моделі НТШ для розвитку української фольклористики кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Контрольні запитання і завдання

1. Які чинники зумовили формування фольклористики в НТШ як інституційно організованої галузі гуманітарного знання?

2. Хто з діячів НТШ визначив наукові стандарти публікації фольклорних текстів і в чому вони полягали?

3. Які зміни відбулися у трактуванні фольклорного тексту між ранніми та пізнішими працями, опублікованими в межах діяльності НТШ?

4. Коли і в яких формах фольклор у студіях НТШ починає осмислюватися як джерело соціальної та історичної пам'яті?

5. Які методологічні інновації відрізняють фольклористичні дослідження НТШ від попередньої описово-збирацької традиції?

6. У чому полягає значення періодичних видань НТШ для легітимації фольклористики як академічної дисципліни?

7. Які елементи фольклористичної методології НТШ зберегли наукову актуальність у подальшому розвитку української гуманітаристики?

Рекомендована література

1. Галицько-руські анекдоти. Зібрав В. Гнатюк. *Етнографічний збірник НТШ*. Львів, 1899. Т.УІ
2. Галицько-руські легенди. Зібрав В. Гнатюк. *Етнографічний збірник НТШ*. Львів, 1902. Т.ХІІ-ХІІІ.
3. Глушко М. Народознавчі студії в Науковому Товаристві імені Шевченка (1895-2020). Львів, 2022. 664 с.
4. Драгоманов М.П. Австро-руські спомини (1867-1877). Ч. I-IV. Львів, друк. НТШ, 1889-1890. Чч. I-II, 1889. 150 с.
5. *Етнографічний збірник*. ред. М. Грушевський. Львів: Наук. т-ва ім. Шевченка, 1895. Т. 1. 200 с.
6. Коваль-Фучило І. Фольклористичні видання НТШ: Етнографічний збірник. Матеріали до української етнології. № 6.
7. Колесса Ф. Вірування про душу й загробне життя в українській похоронній і поминальній обрядності. ЗНТШ. Т. ССXLII: *Праці Секції етнографії і фольклористики*. Львів, 2001. С.7-82.
8. Конта Р. Організація етнологічних досліджень в науковому товаристві імені Шевченка у Львові (1892-1940 рр.): історіографія: дисертація. Київ, 2015.
9. Купчинський О. 140 Науковому товариству ім. Шевченка. *Вісник НТШ*. Львів, 2013. Ч. 49. С. 2.
10. Мушинка М. Володимир Гнатюк. Життя та його діяльність в галузі фольклористики, літературознавства та мовознавства. *Записки НТШ*. Париж 1987 Т. 207: *Праці філологічної секції*. С. 54-75.
11. Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому товаристві ім. Шевченка (1898-1939 рр.). Львів: НАН України, 2000. 198 с.
12. Сокіл Г. Роль Наукового товариства ім. Шевченка в історії української фольклористики (до 140-річчя створення Товариства). *Народознавчі Зошити*. 2013. № 5. С. 780.

ЗРАЗКИ ЗАВДАНЬ ПРОМІЖНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контрольна робота № 1

1. Першим ступенем теоретичних узагальнень у фольклористиці була:

- 1) Культурно-сторична школа
- 2) Психологічна школа
- 3) Антропологічна школа
- 4) Міфологічна школа
- 5) Міграційна школа

2. Німецькі вчені Вільгельм та Якоб Грімм були засновниками:

- 1) Психологічної школи
- 2) Міфологічної школи
- 3) Міграційної школи
- 4) Культурно-сторичної школи
- 5) Антропологічної школи

3. Німецький філолог Теодор Бенфей започаткував:

- 1) Культурно-сторичну школу
- 2) Психологічну школу
- 3) Антропологічну школу
- 4) Міфологічну школу
- 5) Міграційну школу

4. Англійський етнограф Едуард Тайлор був засновником:

- 1) Психологічної школи
- 2) Міфологічної школи
- 3) Міграційної школи
- 4) Культурно-сторичної школи
- 5) Антропологічної школи

5. Засновником української культурно-історичної школи є:

- 1) О. Бодянський
- 2) М. Максимович
- 3) І. Срезневський
- 4) П. Куліш.

6. Назвіть фундатора культурно-історичної школи у Європі та її представників в українській фольклористиці.

---

7. "Опыт собрания старинных малороссийских песен" є працею:

- 1) М. Максимовича
- 2) А. Метлинського
- 3) М. Цертелева
- 4) З. Доленги-Ходаковського

8. Назвіть збірки українських народних пісень М. Максимовича.

---

9. Назвіть три основні осередки науково-культурного життя в Україні.

---

10. "Праці етнографічно-статистичної експедиції в Західно-Руський край" – це результат експедиційної роботи:

- 1) А. Метлинського
- 2) Ф. Бодянського
- 3) М. Костомарова
- 4) П. Чубинського

Контрольна робота № 2

1. Праці "Історичні пісні малоруського народу у двох томах (1874, 1875)" це праця:

- 1) І. Рудченка та М. Драгоманова
- 2) М. Драгоманова і В. Антоновича
- 3) М. Костомарова і В. Антоновича
- 4) П. Чубинського і М. Костомарова

2. Уперше застосовано метод вивчення народної творчості зв'язку з побутом і умовами життя носіїв фольклору у дослідженні:

- 1) "Запорозька старовина"
- 2) "Про історичне значення руської народної поезії"
- 3) "Слов'янська міфологія"
- 4) "Записки про Південну Русь"

3. Кому з діячів "Руської трійці" належать фольклорно-етнографічні розвідки з міфології та народної символіки?

---

4. Вкажіть працю, в якій М. Костомаров зробив спробу подвійної класифікації народної символіки.

- 1) "Про історичне значення руської народної поезії"
- 2) "Слов'янська міфологія"
- 3) "Дві руські народності"
- 4) "Книга буття українського народу"

5. Вкажіть, хто з названих фольклористів ХІХ ст. не був членом Південно-Західного відділу РГТ:

- 1) П. Чубинський
- 2) М. Драгоманов
- 3) П. Куліш
- 4) І. Рудченко

6. Вкажіть роки існування Південно-Західного відділу РГТ :

- 1) 1871-1876
- 2) 1879-1881
- 3) 1872-1877
- 4) 1873-1876

7. Вкажіть прізвище українського композитора, який вперше в історії української науки про народну творчість зробив спробу вивчити та теоретично осмислити український пісенний стиль та дослідити репертуар окремих видатних творців та носіїв пісень ("Характеристика музичних особливостей малоруських дум та пісень, виконуваних кобзарем Остапом Вересаєм" (1873)):

- 1) М. Драгоманов
- 2) М. Лисенко
- 3) О. Русов
- 4) Ф. Вовк

8. Знайдіть відповідність між автором та назвою дослідження:

- А) М. Максимович
  - Б) А. Метлинський
  - В) П. Куліш
  - Г) О. Бодянский
- 1) "Народні південноруські пісні"
  - 2) "Про народну поезію слов'янських племен"
  - 3) "Записки про Південну Русь"
  - 4) "Збірник українських народних пісень".

9. Працю "Історичні пісні малоруського народу" видав:

- 1) в Києві М. Драгоманов
- 2) в Лондоні П. Куліш
- 3) у Варшаві І. Рудченко
- 4) у Женеві М. Драгоманов

Контрольна робота № 3

1. Праця "Про міфічне значення деяких обрядів та повір'їв" належить:

- 1) О. Потебні
- 2) А. Метлинському
- 3) М. Костомарову
- 4) М. Номису

2. Засновником української психологічної школи у фольклористиці є:

- 1) П. Куліш
- 2) М. Максимович
- 3) О. Потебня
- 4) М. Драгоманов

3. Видатними діячами міфологічного напрямку у вітчизняній фольклористиці є:

- 1) М.
- 2) М. Драгоманов
- 3) О. Потебня
- 4) М. Костомаров

4. "Українські приказки, прислів'я і таке інше" М. Номиса вперше були надруковані в:

- 1) "Русалці Дністровій"
- 2) Записках Південно-Західного відділу РГТ
- 3) в "Київській старовині"
- 4) Записках Наукового товариства ім. Шевченка

5. Хто з фольклористів ХІХ ст. взяв участь у збиранні, систематизації матеріалу, та підготовці до друку збірки М. Номиса "Українські приказки, прислів'я і таке інше" ?

- 1) О. Маркович
- 2) І. Франко
- 3) П. Чубинський
- 4) М. Драгоманов

6. Працю "Історичні пісні малоруського народу" М. Драгоманов писав разом з:

- 1) М. Сумцовим
- 2) І. Рудченком
- 3) І. Франком
- 4) В. Антоновичем

7. Який фольклорний матеріал увійшов до збірки І. Манжури?

- 1) народні пісні Поділля
- 2) народні казки та легенди Західної України
- 3) народні пісні та прислів'я Харківської та Катеринославської губерній
- 4) казкова проза, анекдот, паремії Слобожанщини.

8. У якій праці М. Максимович сформулював стрижневі проблеми фольклористики першої половини ХІХ ст.?

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. "Досвід збирання старовинних малоросійських пісень" М. Цертелева: особливості добору та публікації матеріалу.

2. "Записки про Південну Русь" П. Куліша як багатожанровий фольклорно-етнографічний корпус.

3. "Записки про Південну Русь" П. Куліша як джерело з історії української фольклористики: принципи фіксації, редагування та інтерпретації фольклорного матеріалу.

4. "Запорозька старовина" І. Срезневського як пам'ятка історико-фольклорного синтезу.

5. "Збірник українських народних пісень" М. Максимовича як етап розвитку науково-збирацької практики.

6. "Історичні пісні малоруського народу" М. Драгоманова і В. Антоновича: наукова концепція та критичний аналіз джерел.

7. "Українські народні пісні" М. Максимовича: методологічні засади наукового опрацювання пісенного фольклору.

8. "Українські народні пісні" М. Максимовича: жанрова структура, принципи систематизації та інтерпретації матеріалу.

9. Альманах "Русалка Дністровая" як програмний текст української романтичної фольклористики.

10. Весільний пісенний цикл як об'єкт фольклористичних студій XIX століття.

11. Видавничі та збирацькі стратегії М. Цертелева.

12. Громадсько-політична лірика в редакторській та науковій діяльності М. Драгоманова.

13. Еволюція теоретичних підходів до інтерпретації фольклору: від історико-етимологічних моделей до структуралістських і аналітико-психологічних концепцій.

14. Жанрова та наукова специфіка "Записок про Південну Русь" П. Куліша.

15. Жанрово-семантична структура та композиційні особливості збірника А. Метлинського "Народні південноруські пісні".

16. З. Доленга-Ходаковський та М. Цертелєв як репрезентанти ранньої наукової фольклористики.

17. Збирацька діяльність З. Доленги-Ходаковського: методи та ідейні засади.

18. Збірник "Історичні пісні малоруського народу" М. Драгоманова і В. Антоновича: концепція історичного фольклору та наукові підходи до його аналізу.

19. Збірник П. Лукашевича "Малорусьські та червоноруські народні думи й пісні" в контексті формування корпусу українського пісенного фольклору ХІХ ст.

20. І. Манжура та В. Милорадович у розвитку регіональної фольклористики.

21. Ідейно-методологічні засади фольклористичних студій у альманасі "Русалка Дністрови".

22. Історичні пісні як предмет фольклористичного аналізу: основні праці та наукові підходи ХІХ ст.

23. Казковий епос у фольклористичних дослідженнях ХІХ століття.

24. Класифікація народнопісенних жанрів у науковій концепції О. Потебні.

25. Концептуальні засади осмислення усної народної творчості у працях Дж. Віко та Й. Гердера як підґрунтя історико-культурного розуміння фольклору й народної ментальності.

26. Концепція жанрової системи українського пісенного фольклору в працях М. Максимовича.

27. Концепція історичного значення народної пісні в інтерпретації М. Костомарова.

28. Культурно-історична школа в українській фольклористиці: ідеї та представники.

29. М. Костомаров як дослідник народнопісенної традиції.

30. М. Максимович і формування наукової парадигми української фольклористики.

31. М. Номис і формування української пареміографії як окремого напрямку фольклористики.

32. М. Цертелєв як збирач і видавець українського фольклору.

33. Внесок М. Шашкевича, І. Вагилевича і Я. Головацького у розвиток вітчизняної науки про фольклор.

34. Методи наукового аналізу казкової прози. Перша збірка українських народних казок Івана Рудченка.
35. Методологічні засади історико-фольклористичного аналізу в праці М. Костомарова "Про історичне значення руської народної поезії".
36. Методологічні новації у фольклористичних працях М. Драгоманова.
37. Методологічні орієнтири української фольклористики доби романтизму.
38. Методологія аналізу фольклорних текстів у праці М. Костомарова "Про історичне значення руської народної поезії".
39. Міграційна школа в українській фольклористиці: рецепція та трансформація ідей.
40. Міфологічна школа в українській фольклористиці: теоретичні засади та персоналії.
41. Народні паремії у фокусі української фольклористики XIX ст.
42. Народні пісні в науковій спадщині О. Бодяньського.
43. Народнопісенні збірники М. Максимовича як джерело методологічних інновацій.
44. Наукова проблематика "Праць етнографічно-статистичної експедиції в Західноруський край" П. Чубинського.
45. Наукова спадщина П. Чубинського в оцінках фольклористів XX-XXI століття.
46. Науковий доробок М. Драгоманова в контексті європейської фольклористики.
47. О. Потебня як засновник психологічного напрямку у фольклористиці.
48. Об'єкт, предмет і завдання фольклористики в системі гуманітарних наук.
49. Основні напрями фольклористичних досліджень у "Записках Південно-Західного відділу Російського географічного товариства".
50. Основні фольклористичні концепції початку XIX століття.
51. П. Чубинський як збирач, систематизатор і популяризатор фольклору.

52. Пареміологічні студії в українській фольклористиці XIX століття.

53. Періодизація та основні етапи розвитку української фольклористики.

54. Південно-Західний відділ РГТ як центр фольклористичних досліджень другої половини XIX ст..

55. Праця М. Сумцова "Діячі українського фольклору" в контексті формування історіографії української фольклористики.

56. Принцип історизму в аналізі українських народних пісень у працях М. Костомарова.

57. Принципи відбору, класифікації та інтерпретації фольклорних текстів у працях М. Максимовича.

58. Роль М. Костомарова у розвитку української фольклористики.

59. Роль М. Максимовича у становленні української фольклористики.

60. Роль німецького романтизму у формуванні наукових принципів фіксації, систематизації та текстологічного опрацювання фольклорних матеріалів (брати Грїмм, Ф. Шлегель).

61. Символіка фольклорних образів у концепції О. Потебні.

62. Слов'янський пісенний фольклор у науковій інтерпретації О. Бодянського.

63. Становлення наукової фольклористики на початку XIX століття.

64. Становлення порівняльно-історичного методу у зарубіжній фольклористиці XIX ст.: від міфологічної до міграційної та антропологічної шкіл.

65. Тематичний спектр "Праць етнографічно-статистичної експедиції в Західноруський край".

66. Теоретико-методологічні засади збирацької діяльності М. Максимовича.

67. Українські думи в науково-збирацькій практиці XIX століття.

68. Фольклористична діяльність "Руської трійці" в контексті національного відродження.

69. Фольклористична діяльність "Руської трійці": методи, джерела, ідейні засади.

70. Фольклористична діяльність А. Метлинського та принципи жанрової класифікації.
71. Фольклористична діяльність М. Драгоманова.
72. Фольклористична діяльність М. Сумцова.
73. Фольклористична концепція М. Максимовича та її значення для становлення української фольклористики.
74. Фольклористична спадщина І. Рудченка.
75. Фольклористична спадщина М. Максимовича.
76. Фольклористична та громадсько-наукова діяльність П. Чубинського.
77. Фольклористичні та історико-культурні засади в передмові до збірки М. Максимовича "Малоросійські пісні".
78. Фольклористичні школи: методологічні парадигми та персоналії.
79. Формування української пареміології: збірник М. Номиса як наукове джерело.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гарасим Я. Нариси до історії української фольклористики: навч. посіб. / Ярослав Гарасим. К.: Вид-во тов. "Знання", 2009.
2. Дмитренко М. Українська фольклористика другої половини XIX століття: школи, постаті, проблеми. К.: Сталь, 2004.
3. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К.: Ред. часопису "Народознавство", 2001.
4. Лановик М., Лановик З., Українська усна народна творчість. Підручник. К.: Знання-Прес, 2006. 591 с.
5. Оверчук О. Фольклористичний дискурс наукової діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного товариства Навч. посіб. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 319 с.
6. Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Вид. третє, виправл., доп. і перероб. Луцьк : ПВД "Твердиня", 2014. 448 с.

Додаткова

1. Багагутрак М. Микола Костомаров як попередник ідей французької історичної психології (школи "Анналів"). *Народознавчі зошити*. 1996. № 4. С. 251–258.
2. Березовський І. П. Українська радянська фольклористика: Етапи розвитку і проблематика. К.: Наукова думка, 1968. 343 с.
3. Бібліографія українського народознавства: у 3-х т. Т. 1. Кн. 1–2: Фольклористика / зібрав і впорядкував М. Мороз. Львів: ІН НАН України, 1999. Кн. 1. 496 с.; Кн. 2.
4. Білецький О. І. Зібрання праць у п'яти томах. К., 1965–1966.
5. Білоус В. М. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст.: Автореф. дис. ... канд. іст. наук. Львів, 1997. 20 с.
6. Білоус Л. І. Романтична естетика і усна традиція: Амвросій Метлинський у контексті української фольклористики XIX ст. *Слово і Час*. 2018. № 6. С. 152–167.

7. Бобкова В. С. О. О. Потебня про художню символіку народної поезії. *Народна творчість та етнографія*. 1960. № 4. С. 61–67.

8. Бовсунівська Т. Феномен українського романтизму: Посібник для вузу з теорії та історії українського романтизму. К.: Слов'янський університет, 1998.

9. Бодянский О. М. Про народну поезію слов'янських племен. Режим доступу: https://viewer.rusneb.ru/ru/000199_000009_003559485?page=4&rotate=0&theme=white

10. Бойко В. Г. Поетичне слово народу і літературний процес: проблема фольклорних традицій у становленні української радянської поезії. К.: Наукова думка, 1969.

11. Бондарчук О. В. Роль М. І. Костомарова у формуванні порівняльно-історичного методу в українській фольклористиці. *Народна творчість та етнографія*. 1998. № 3. С. 12–23.

12. Викади давньослов'янських легенд, або міфологія, укладена Я. Ф. Головацьким. К.: Довіра, 1991.

13. Воропай О. Звичаї нашого народу. Х.: Фоліо, 2005.

14. Воспоминание о Маркияне Шашкевиче и Иване Вагилевиче (Из записок Якова Головацкого). *Литературный сборник*. Львов, 1885. Вып. 1.

15. Галаган П. Малорусский вертеп // Киевская старина. Т. 4. 1882. Режим доступу: [https://iht.knu.ua/library/ks/1882/pdf/kievskaya-starina-1882-10-A-\(1929-1969\).pdf](https://iht.knu.ua/library/ks/1882/pdf/kievskaya-starina-1882-10-A-(1929-1969).pdf)

16. Галицько-руські анекдоти / Зібрав В. Гнатюк. *Етнографічний збірник НТШ*. Львів, 1899. Т. VI.

17. Галицько-руські легенди / Зібрав В. Гнатюк. *Етнографічний збірник НТШ*. Львів, 1902. Т. XII–XIII.

18. Гарасим Я. Культурно-історична школа в українській фольклористиці. Львів: ЛДУ ім. І.Франка, 1999.

19. Гвінчідзе О. Ш., Дорошенко М. І. Перший видавець і дослідник українських народних дум М. А. Цертелєв. *НТЕ*. 1959. № 3. С. 31–38.

20. Глушко М. Народознавчі студії в Науковому Товаристві імені Шевченка (1895–2020). Львів, 2022. 664 с.

21. Гнатюк В. Впливи Максимовича на польсько-українську школу. *Україна*. 1927. Кн. 6. С. 101–106.

22. Гнатюк В. Наукове Товариство імени Шевченка. З нагоди 50-ліття його заснування (1873–1923). 1923. 15 с.
23. Гоголь Н. В. Полн. собр. соч.: В 14 т. М., 1952. Т. 8. Фридендер Г. Комментарии: Про малоросійські пісні. С. 760–761.
24. Головацкий Я. Ф. Народные песни Галицкой и Угорской Руси. М., 1878. Ч. 1–2.
25. Горинь В. Маркіян Шашкевич: довга дорога до слави. До 200-річчя від дня народження Маркіяна Шашкевича. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zbirka/Budytel_Halytskoi_Ukrainy-Rusy_do_200-littia_vid_dnia_narodzhennia_Markiiiana_Shashkevycha.pdf
26. Горленко В. Становление украинской этнографии конца XVIII – первой половины XIX ст. Киев, 1988.
27. Гринченко Б. Д. Из уст народа. Малорусские рассказы, сказки и пр. Чернигов, 1901.
28. Гринченко Б. Д. Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях. Чернигов, 1897. Вып. I–II.
29. Грица С. Й. Трансмісія фольклорної традиції: Етномузикологічні розвідки. К.–Т.: Астон, 2002.
30. Грушевська К. Збирання і видавання дум в XIX і в початках XX віку. Українські народні думи. Т. 1. К.: ДВУ, 1927. С. XIII–CXXX.
31. Грушевська К. Українські народні думи. Т. I. С. XIII–XXXV. Режим доступу: <https://archive.org/details/hrushevskal/page/n33/mode/1up>
32. Грушевський М. "Малоросійські пісні" Михайла Максимовича і їх роль в розвитку українознавства. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 5–6. С. 27–37.
33. Грушевський М. "Малоросійські пісні" Максимовича і століття української наукової праці. Грушевський, Михайло Сергійович. Твори: у 50 т. Львів: Видавництво "Світ", 2015. Т. 10. Кн. 1. С. 244–259.
34. Грушевський М. Історія української літератури: у 6 т., 9 кн. Київ, 1993. Т. 1.
35. Грушевський М. П'ятдесят літ "Исторических песен Малорусского народа" Антоновича і Драгоманова. Україна, 1924. Кн. 1–2.

36. Грушевський М. С. Етнографічне діло Костомарова. Етнографічні писання Костомарова / за ред. М. С. Грушевського. Київ: Державне видавництво України, 1930. С. VII–XXIV.

37. Грушевський М. С. З історії української етнографії XVIII–XIX віку // Грушевський М. С. Твори: у 50 т. Львів, 2008. Т. 9. С. 7–72.

38. Грушевський М. С. Історія української літератури: у 6 т., 9 кн. К.: Либідь, 1993–1994.

39. Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі): навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Луцьк: ПВД "Твердиня", 2014. 448 с.

40. Данилов В. До історії "Малоросійських песен" М. Максимовича. *Україна. Науковий журнал українознавства*. 1928. Кн. 4 (29). С. 23–33.

41. Данилов В. Другий збірник українських пісень М. О. Максимовича з 1834 року. *Україна*, 1929. № 10–11. С. 14–30.

42. Дей О. Основні відомості з історії української фольклористики. *Українська народна творчість*. Київ, 1965.

43. Дей О. Сторінки з історії української фольклористики. відп. ред. І. П. Березовський. Київ: Наукова думка, 1975. 271 с.

44. Дей О. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. Київ: Либідь, 1991. 320 с.

45. Дем'ян Г. Іван Вагилевич – історик і народознавець. К.: Наук. думка, 1993.

46. Дем'ян Г. Українська фольклористика в Галичині кінця XVIII – початку XIX ст. Львів: ІН НАН України, 2004.

47. Дзьобан О. Шлях "Руської Трійці" до "Русалки Дністрової". Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zbirka/Budytel_Nalutskoi_Ukrainy-Rusy_do_200-littia_vid_dnia_narodzhennia_Markiiiana_Shashkevycha.pdf

48. Дзюба І. Білецький і Потебня (Ідеї О. Потебні в працях О. Білецького). *Січ*. 1994. № 11–12.

49. Дмитренко М. Видатний український народознавець Микола Сумцов. *НТЕ*. 2004. № 3.

50. Дмитренко М. Збирачі народних перлин. К.: Знання, 1989.

51. Дмитренко М. Микола Костомаров як фольклорист (до 200-річчя від дня народження). *Молодий вчений*. № 12.1 (52.1), 2017.

52. Дмитренко М. Олександр Потебня і народна пісня. Українські народні пісні в записах Олександра Потебні / Упоряд., вступна стаття і примітки М. К. Дмитренка. К., 1988.
53. Дмитренко М. Олександр Потебня як фольклорист. К., 2012.
54. Дмитренко М. Пантелеймон Куліш як дослідник народної культури України. *Народна творчість та етнографія*. 2003. № 5–6. С. 40–52.
55. Дмитренко М. Українська фольклористика другої половини XIX століття: школи, постаті, проблеми. К.: Сталь, 2004.
56. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. К.: Ред. часопису "Народознавство", 2001.
57. Дмитренко М. Українські народні пісні в записах Олександра Потебні / упоряд., М. К. Дмитренко. Режим доступу: <https://dnrb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/potebnya-o-o/bibliohrafiya/>
58. Дні та місяці українського селянина: пер. з рос. К.: Обереги, 2002. 189 с.
59. Драгоманов М. Вибрані праці. Фольклористика. Літературознавство. Режим доступу: http://search.nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0003281
60. Драгоманов М. Відгомін лицарської поезії в руських народних піснях. Пісні про "Королевича". Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=00003662
61. Драгоманов М. Історичні пісні малоруського народу. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/drag/drag02.htm>
62. Драгоманов М. Літературно-публіцистичні праці: у 2-х т. упоряд. І. С. Романченко. К.: Наук. думка, 1970.
63. Драгоманов М. Малоруські народні перекази й оповідання. Звід Михайла Драгоманова. К., 1876.

64. Драгоманов М. Нові українські пісні про громадські справи (1764–1880). Женева: печатня "Робітника" і "Громади", 1881. С. 132. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/drag/drag18.htm>
65. Драгоманов М. Політичні пісні українського народу: у 2-х ч. Женева, 1883–1885. Ч. 1–2.
66. Драгоманов М. Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність і письменство. Т. I–IV. Львів, 1899–1907. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Drahomanov_Mykhailo/Rozvidky_Mykhaila_Drahomanova_pro_ukrainsku_narodniu_slovesnist_i_pysmenstvo_Tom_1.pdf?
67. Драгоманов М., Антонович В. Исторические песни малорусского народа В. Антоновича та М. Драгоманова. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/drag/drag02.htm>
68. Етнографічний збірник / ред. М. Грушевський. Львів: Наук. т-во ім. Шевченка, 1895. Т. 1. 200 с.
69. Етнографічні писання Костомарова / за ред. М. С. Грушевського. Київ: Державне видавництво України, 1930. 352 с.
70. Житецкий П. Мысли о народных малороссийских думмах. К., 1893.
71. Житецкий Г. Південно-Західний відділ Географічного товариства в Києві // Україна. 1927. № 5.
72. Житецкий І. Життя М. О. Максимовича. Україна. 1927. № 6. С. 14–21.
73. Житецкий І. Київська громада за 60-х років. Україна. 1928. Кн. 1.
74. Житецкий І. Південно-Західний відділ Російського Географічного товариства у Києві. Україна. 1927. Кн. 5. С. 31–36.
75. Зайцева З. Наукові комісії НТШ: статус та напрями діяльності до початку Першої світової війни (1896–1914 рр.). 1856.
76. Записки Південно-Західного відділу Російського географічного товариства. Київ, 1875. Т. 2.
77. Исторические песни малорусского народа с объяснениями В. Антоновича и М. Драгоманова: у 2-х т. 1874–1875.
78. Івановська О. П. Фольклористична спадщина Ганни Барвінок. АКД. К., 1996. 23 с.
79. Івашків В. "Записки о Южной Руси" Пантелеймона Куліша як унікальне явище української фольклористики середини

XIX століття. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. Праці Секції етнографії та фольклористики. Львів, 2001. Т. ССXLII. С. 307–337.

80. Івашків В. Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів, 2009. 456 с.

81. Кагаров Є. Нарис історії етнографії. К., 1926. (Праці Етнографічної комісії УАН). Т. 1. 42 с.

82. Карпенко Ю. О. Потебня – зачинатель українського народознавства. *Філол. і соціол. думка*. 1995. № 1–2.

83. *Київська старина*. Щомісячний історичний журнал. К., 1882–1885. 12135 с. Режим доступу: <http://resource.history.org.ua/item/0006973>

84. Кирчів Р. Етнографічно-фольклористична діяльність "Руської Трійці". Київ, 1990. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk553496.pdf>

85. Кирчів Р. Історія української фольклористики. Т. 1. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2017. 524 с.

86. Кирчів Р. Маніфест української фольклористики. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kyrchiv_Roman/Manifest_ukrainskoi_folklorystyky_Chastyna_1.pdf

87. Кирчів Р. Народна міфологія в дослідженнях Івана Вагилевича. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zbirka/Budytel_Halytskoi_Ukrainy-Rusy_do_200-littia_vid_dnia_narodzhennia_Markiiiana_Shashkevycha.pdf

88. Кирчів Р. Початки наукового зацікавлення українським фольклором. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kyrchiv_Roman/Pochatky_naukovoho_zatsikavlennia_ukrainskym_folklorom_zbyrannia_i_vyvchennia.pdf

89. Кирчів Р. Текстологія публікацій фольклорних і етнографічних матеріалів у виданнях НТШ. *Народознавчі зошити*. 1996. № 4. С. 213–217.

90. Кирчів Р. Ф. Етнографічно-фольклористична діяльність "Руської трійці". К.: Наукова думка, 1990. 344 с.

91. Коваль-Фучило І. Фольклористичні видання НТШ: *Етнографічний збірник. Матеріали до української етнології*. № 6.

92. Коккьяра Дж. Історія фольклористики в Європі. М.: Іноземна література, 1960. 690 с.
93. Колесса О. Головні напрямки й методи в розслідах українського фольклору. Прага, 1927. С. 5.
94. Колесса Ф. Вірування про душу й загробне життя в українській похоронній і поминальній обрядності. *ЗНТШ*. Т. ССXLII: Праці Секції етнографії і фольклористики. Львів, 2001. С. 7–82.
95. Колесса Ф. Історія української етнографії. передмова Г. Скрипник. Київ, 2005.
96. Колесса Ф. Матеріали до етнології й антропології. Збірник праць присвячений пам'яті Володимира Гнатюка. Т. 21–22. 1929. С. III–XII.
97. Колесса Ф. Народні пісні з Лемківщини. Тексти й мелодії. *Етнографічний збірник*. Львів, 1929. Т. 39–40. 470 с.
98. Комаров М. Нова збірка народних малоруських приказок, прислів'їв, помовок, загадок і замовлянь. Одеса, 1890.
99. Конта Р. Організація етнологічних досліджень в Науковому товаристві імені Шевченка у Львові (1892–1940 рр.): історіографія: дисертація. Київ, 2015.
100. Коцаренко Т. Амвросій Метлинський у контексті розвитку європейської фольклористики доби романтизму другої половини XIX ст. *Київська старовина*. 2006. № 5. С. 71–82.
101. Коцаренко Т. Збірка українських народних пісень в упорядкуванні Амвросія Метлинського. *Народна творчість та етнологія*. 2004. № 6. С. 48–59.
102. Кравець О. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. *Народна творчість та етнографія*. 1973. № 2.
103. Кримський А. Звенигородщина – Шевченкова батьківщина з погляду етнографічного та діалектологічного. Черкаси: Вертикаль, 2009. 304 с.
104. Куліш П. Погляд на усну словесність українську. Твори Пантелеймона Куліша: у 6 т. Львів, 1911. Т. 6. С. 1–38.
105. Кумеда О. Непубліковане дослідження Пантелеймона Куліша про поетику української народної пісні. Збірник науко-

вих праць Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів, 2008. С. 112–123.

106. Куницький О., Чубинська К. Перша етнографічна експедиція на Правобережну Україну. *Народна творчість та етнографія*. 1991. № 6. С. 67–72.

107. Купчинський О. 140 Науковому товариству ім. Шевченка. *Вісник НТШ*. Львів, 2013. Ч. 49. С. 2.

108. Леві-Строс К. Первісне мислення. Київ: Основи, 1999. 464 с.

109. Леві-Строс К. Структурна антропологія. Київ: Основи, 1999. 448 с.

110. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-упоряд. Ю.І. Ковалів. К.: ВЦ "Академія", 2007.

111. Лукашевич П. Малоруські і червоноруські народні думи і пісні. Санкт-Петербург, 1836. Режим доступу: <https://archive.org/details/lukashevych/lukashevych2/page/13/mode/1up>

112. Максимович М. Объяснение некоторых украинских песен. Письмо к П. А. Кулишу. Собрание сочинений. Киев, 1876. Т. 1. С. 607–622.

113. Малорусские народные предания и рассказы. Свод М. Драгоманова. Киев, 1876.

114. Метлинський А. Народні південноруські пісні. 1854.

115. Милорадович В. Заметки о малорусской демонологии. *Київська старина*. Київ, 1899.

116. Милорадович В. Средняя Лубенщина. Гл. 1 // Киевская старина. 1903. № 9. Режим доступу: [https://iht.knu.ua/library/ks/1903/pdf/kievskaaya-starina-1903-9-E-\(10965-11016\).pdf](https://iht.knu.ua/library/ks/1903/pdf/kievskaaya-starina-1903-9-E-(10965-11016).pdf)

117. Милорадович В. Українська відьма: Нариси з української демонології / упоряд., переклад і передм. О. Таланчук. Київ, 1993. 72 с.

118. Мушинка М. Володимир Гнатюк. Життя та його діяльність в галузі фольклористики, літературознавства та мовознавства // Записки НТШ. Париж, 1987. Т. 207: Праці філологічної секції. С. 54–75.

119. Наумовська О. Антропологічні студії Михайла Драгоманова та Федора Вовка. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*: [зб. наук. праць]. 2009. Вип. 32. С. 312-317

120. Наумовська О. *Фольклористична спадщина Михайла Драгоманова* : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.07. Київ, 1999.

121. Наумовська О. Михайло Драгоманов як один із основоположників української фольклористики. *Сучасні проблеми вивчення фольклору та літератури у вищих та середніх навчальних закладах. Мелітополь–Київ*. 1996. С. 84-85

122. Наумовська О. Історичні легенди та перекази в "Малорусских народных преданиях и рассказах" М. Драгоманова. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*: зб. наук. праць. Вип 4. С. 107-111.

123. Новицкий Я. Малорусские песни, преимущественно исторические, собранные в Екатеринославской губернии в 1874–1894 гг. Харьков, 1894.

124. Оверчук О. Дослідження наукової діяльності Південно-Західного відділу Російського географічного товариства в історичних джерелах. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. Київ, 2010. Вип. 32. С. 317–326.

125. Оверчук О. Павло Чубинський – зачинатель контекстуального напрямку у вітчизняній фольклористиці. *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. Київ, 2007. Вип. 29. С. 317–325.

126. Оверчук О. Фольклористичний дискурс наукової діяльності Павла Чубинського (до 185-річчя з дня народження вченого). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*, 2024. С. 66–70. Режим доступу: <https://philology-journal.com/index.php/journal/article/view/209>

127. Палієнко М. "Киевская старина" у громадському та науковому житті України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). Київ: Темпора, 2005. 384 с.

128. Пархомюк В. Микола Костомаров і проблема національної й культурної самоідентичності. *Східний світ*, 2015. № 4. С. 78–90.

129. Петраш Й. "Руська трійця": М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький та їх літературні послідовники. 2-е вид. Київ: Дніпро, 1986. 227 с. : іл.

130. Петров В. Потебня – фольклорист. (Спроба реконструкції системи методологічних поглядів Потебні). *Український засів: Літературний часопис*, 1943. Ч. 4. С. 110–130.
131. Пипін О. Історія руської етнографії. Т. 3: Етнографія малоруська. Санкт-Петербург, 1891. 425 с.
132. Попов П. Костомаров як фольклорист і етнограф. Київ: Наукова думка, 1968. 113 с.
133. Рильський М. Літературна спадщина Г. Сковороди та її фольклорне підґрунтя. *Вісник Київського університету*, 1955. № 2. С. 45–59.
134. Рильський М. Сковорода і народна духовність. Українська літературна спадщина, 1960. Вип. 14. С. 87–102.
135. Рудченко І. Народные южнорусские сказки. Издал И. Рудченко. Київ, 1869–1870. Вып. I–II.
136. Савченко О. Усна народна поезія Поділля: збірка та аналіз. Київ, 1998. 276 с.
137. Савченко Ф. Заборона українства 1876 р. Київ–Харків: Державне видавництво України, 1930. 415 с.
138. Салтовська Н. Творча спадщина М. Номиса (Симонова). Формування і діяльність творчої особистості. *Матеріали Міжнародної наукової конференції. 28 квітня 1998 р. в м. Кривому Розі*. Дніпропетровськ: Наука і освіта. 1998. (Бібліотечка "Придніпровського наукового вісника"). С.154 – 157.
139. Салтовська Н. Павло Чубинський і дослідження української народної загадки. *Літературознавчі студії*. Вип. 8. Київ, 2003. С. 42–46.
140. Салтовська Н. Фольклористичні студії М. Костомарова в університеті Св. Володимира. Костомаров і його епоха: текст і контекст: зб. наук. праць. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України; Інститут мистецтв РДГУ; РОКМ. Рівне: Волинські обереги, 2017. 184 с. С.48-55.
141. Сапеляк О. Етнографічні студії в НТШ (1898–1939 рр.). Львів, 2000. 208 с.
142. Сапеляк О. Питання етнографії на сторінках "Записок НТШ" (1899–1937). *Записки НТШ*. Т. 230. Праці Секції етнографії та фольклористики. Львів, 1995. С. 526–535.

143. Саранчук В. Теорія фольклору: історія та сучасність. Львів: Літопис, 2011. 328 с.
144. Севастьянов В. Внесок німецьких романтиків у розвиток методів збору народних текстів. *Фольклористичні студії*, 2002. № 5. С. 23–35.
145. Сиваченко М. Сторінки історії української літератури та фольклористики. Київ, 1990.
146. Сидоренко Т. Етнографічні нариси Східної України: методика дослідження та систематизація матеріалу. Харків: ХНУ, 2007. 215 с.
147. Сказки, пословицы и т.п., записанные в Екатеринославской и Харьковской губерниях И. И. Манжурою. Сборник Харьковского историко-филологического общества. 1890. Вып. II.
148. Слов'янська фольклористика. Київ: Наукова думка, 1988. 448 с.
149. Сокіл Г. Роль Наукового товариства ім. Шевченка в історії української фольклористики (до 140-річчя створення Товариства) // Народознавчі зошити. 2013. № 5. С. 780.
150. Сорока А. Історія української фольклористики XIX–XX ст. Київ: Наукова думка, 1999. 342 с.
151. Срезневський І. Запорозька старовина. Харків, 1833–1838. Т. 1–2. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Sreznevskiy_Izmail/Zaporozhskaia_starina_Ch1.pdf
152. Степаненко П. Методологія порівняльного аналізу фольклорних текстів у працях братів Грімм. *Фольклористика: матеріали конференції*, 2010. С. 55–67.
153. Стеценко В. Фольклор як джерело історичного знання. *Українська етнологія*, 2005. № 3. С. 12–25.
154. Сумцов М. Діячі українського фольклору. Харків, 1910. 37 с. Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001526
155. Сумцов М. Малюнки з життя українського народного слова. Харків, 1910. 144 с.
156. Сумцов М. Символіка слов'янських обрядів. Режим доступу: https://static.iea.ras.ru/books/Ethnographic_library/Sumtsov_Simvolika_slavyanskikh_obryadov.pdf

157. Сумцов М. Слобожане: Історико-етнографічна розвідка. Харків: Акта, 2002. 282 с.

158. Сумцов Н. Культурные переживания. Київ, 1890. Режим доступу: [https://iht.knu.ua/library/ks/1890/pdf/kievskaya-starina-1890-2-B-\(0382-0395\).pdf](https://iht.knu.ua/library/ks/1890/pdf/kievskaya-starina-1890-2-B-(0382-0395).pdf)

159. Сумцов Н. Научное изучение колядок и щедривок // Киевская старина: ежемесечный исторический журнал. Київ, 1886. С. 237–267. Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000021963>

160. Сумцов Н. О свадебных обрядах, преимущественно русских. Харків, 1881. 206 с. Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=HN2jfr5UscC&pg=PA1&hl=uk&source=gsb_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false

161. Сумцов Н. Современная малорусская этнография (посвящается памяти А. А. Потебни) // Киевская старина. 1892. Т. 36. С. 206–225. Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0006016

162. Сумцов Н. Хліб в обрядах і піснях. Харків: Тип. М. Ф. Зільберберга, 1885. 140 с. Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000023903>

163. Тарасенко Л. Усна народна творчість Південної України: збірка та коментар. Одеса, 2012. 290 с.

164. Труды этнографічно-статистичної експедиції до Західно-Руського краю, організованої Імператорським Російським Географічним товариством. Південно-Західний відділ: Матеріали та дослідження / зібрав П. П. Чубинський. – Санкт-Петербург : [без видавця], 1872–1878. – У 7 томах.

165. Українська мала енциклопедія: 16 кн.: у 8 т. / проф. Є. Онацький. Буенос-Айрес: Адміністрація УАПЦ в Аргентині, 1958. Т. 1. С. 238–239. Режим доступу: https://encyclopedia.kyiv.ua/vydaniya/files/use/first_book/part2.pdf

166. Українські народні казки / Упор. Л. П. Ткаченко. Київ: Наукова думка, 1972. 416 с.

167. Українські народні пісні / Упор. М. С. Бабенко. Київ: Наукова думка, 1976. 352 с.

168. Українські пісні у записах Осипа та Федора Бодянських. Київ: Наукова думка, 1978. 328 с.
169. Фольклористика України: Навчальний посібник / Упор. Л. І. Ковальчук. Київ: КНУ, 2010. 288 с.
170. Фольклористика: Історія та методологія / За ред. А. М. Павленка. Харків: Фоліо, 2005. 356 с.
171. Фольклорна спадщина українців: Збірник наукових праць / Ред. О. В. Шевченко. Київ: Либідь, 2001. 480 с.
172. Чубинський П. П. Про народні пісні та звичаї малоросів. Київ, 1880. Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000021965>
173. Яворницький Д. І. Запорозька старовина. Харків: Держвидав України, 1930. 480 с.
174. Янковська Ж. Особливості народних загадок, записаних Миколою Білозерським на Чернігівщині (за архівними матеріалами). *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Літературознавство*. Випуск 1 (107). Харків: Майдан, 2026. С. 107–134.
175. Янковська Ж. Фольклорні записи та фольклоризовані оповідання Олени Пчілки для дітей молодшого шкільного віку: виховний аспект. *Волинь філологічна: текст і контекст*. Випуск 38. 2024. С. 7–20.
176. Янковська Ж. Фольклористична діяльність Пантелеймона Куліша. Навчальний посібник під грифом Міністерства освіти і науки України. Острог, 2009.
177. Янковська Ж. "Записки о Южной Руси" П. Куліша: до питання про методику запису фольклору та історію видання збірки. *Наукові записки : зб. наук. праць*. Острог, 1998. С. 161–164.
178. Янковська Ж. Значення праці П. Куліша "Записки о Южной Руси" в історії української фольклористики першої половини ХІХ ст. *Народознавчі зошити*. Львів, 1998. №1. С. 48–52.
179. Янковська Ж. М. В. Гоголь і українська народна культура та фольклор (за спогадами, висловлюваннями та листами). *Наукові записки. Серія "Культурологія"*. Острог, 2008. Вип. 3. С. 71–81.
180. Яценко М. М. Костомаров – фольклорист і літературознавець. Костомаров М. Слов'янська міфологія. Київ: Либідь, 1994. С. 4–15.

181. Brothers Grimm. *Kinder- und Hausmärchen* [Children's and Household Tales]. Berlin: Reimer, 1812–1815.
182. Cocchiara G. *The History of Folklore in Europe*. Translated from Italian. Philadelphia: Institute for the Study of Human Issues, 1981.
183. Franco S. *National Culture and Folklore in European Romanticism*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2010.
184. Frazer J. G. *The Golden Bough: A Study in Magic and Religion*. 3rd ed. London: Macmillan, 1906–1915. 12 vols.
185. Friedrich Schlegel. *Vorlesungen über dramatische Kunst und Literatur* [Lectures on Dramatic Art and Literature]. Berlin: Realschulbuchhandlung, 1808–1811.
186. Giambattista Vico. *The New Science* [Scienza Nuova]. Translated by Thomas Goddard Bergin and Max Harold Fisch. Ithaca: Cornell University Press, 1948.
187. Herder J. G. *Ideas for the Philosophy of the History of Mankind / Johann Gottfried Herder*; translated and with introduction by Greg Martin Moore. Princeton: Princeton University Press, 2024. 705 p.
188. Jacob Grimm. *Deutsche Mythologie* [Teutonic Mythology]. 4th ed. Berlin: Dieterich, 1835.
189. Lang A. *Myth, Ritual and Religion: Selected Essays*. London: Routledge, 2004.
190. Tylor E. B. *Primitive Culture*. London: John Murray, 1871.

Наукове видання

Оверчук О. А.

ІСТОРІЯ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

Частина I

Методичні рекомендації до курсу

Оригінал-макет виготовлено ВПЦ "Київський університет"

Формат 60x84^{1/16}. Обл.-вид. арк. 2,74. Ум. друк. арк. 4,3. Наклад 100. Зам. № 226-11687.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний. Друк офсетний.
Підписано до друку 01.04.26

Видавець і виготовлювач
ВПЦ "Київський університет"
Б-р Тараса Шевченка, 14, м. Київ, 01601, Україна
☎ (38044) 239 32 22; (38044) 239 31 58; (38044) 239 31 28
e-mail: vpc@knu.ua
<http://vpc.knu.ua>

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1103 від 31.10.02